

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Sociální zabezpečení

4. ročník

Sociální činnost

Mgr. et Mgr. Veronika Nosková

druhé, upravené vydání

Obsah

1 STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA	4
1.1 NEZAOPATŘENÉ DÍTĚ.....	6
1.2 PORODNÉ	8
1.3 PŘÍDAVEK NA DÍTĚ	9
1.4 PŘÍSPĚVEK NA BYDLENÍ.....	10
1.5 RODIČOVSKÝ PŘÍSPĚVEK.....	12
1.6 POHŘEBNÉ	15
1.7 DÁVKY PĚSTOUNSKÉ PÉČE	15
1.7.1 Příspěvek při převzetí dítěte	16
1.7.2 Příspěvek na úhradu potřeb dítěte	16
1.7.3 Odměna pěstouna	17
1.7.4 Příspěvek na zakoupení motorového vozidla.....	19
1.7.5 Příspěvek při ukončení pěstounské péče.....	19
PRACOVNÍ LIST Č. 1	20
PRACOVNÍ LIST Č. 2	21
PRACOVNÍ LIST Č. 3	22
PRACOVNÍ LIST Č. 4	23
PRACOVNÍ LIST Č. 5	24
PRACOVNÍ LIST Č. 6	25
PRACOVNÍ LIST Č. 7	26
PRACOVNÍ LIST Č. 8	27
PRACOVNÍ LIST Č. 9	28
2 SOCIÁLNÍ POMOC	29
3 POMOC V HMOTNÉ NOUZI.....	30
3.1 PŘÍSPĚVEK NA ŽIVOBYTÍ	32
3.1.1 Příjem	32
3.1.2 Zvýšení příjmu vlastním přičiněním	33
3.1.3 Přiměřené náklady na bydlení	33
3.1.4 Částka živobytí.....	34
3.1.5 Výplata příspěvku na živobytí.....	34
3.2 DOPLATEK NA BYDLENÍ.....	35

3.2.1	Nárok na doplatek na bydlení.....	35
3.2.2	Výplata doplatku na bydlení	35
3.3	MIMOŘÁDNÁ OKAMŽITÁ POMOC	37
4	DÁVKY PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM.....	39
4.1	PŘÍSPĚVEK NA MOBILITU.....	39
4.2	PŘÍSPĚVEK NA ZVLÁŠTNÍ POMŮCKU.....	40
4.3	PRŮKAZ OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	42
5	SOCIÁLNÍ SLUŽBY	44
5.1	SOCIÁLNÍ PORADENSTVÍ.....	46
5.2	SLUŽBY SOCIÁLNÍ PÉČE	47
5.3	SLUŽBY SOCIÁLNÍ PREVENCE	50
5.4	ÚHRADA NÁKLADŮ ZA SOCIÁLNÍ SLUŽBY	53
6	PŘÍSPĚVEK NA PÉČI	55
	PRACOVNÍ LIST Č. 10	60
	PRACOVNÍ LIST Č. 11	61
	PRACOVNÍ LIST Č. 12	62
	PRACOVNÍ LIST Č. 13	63
	PRACOVNÍ LIST Č. 14	65
	PRACOVNÍ LIST Č. 15	66
	PRACOVNÍ LIST Č. 16	67
	PRACOVNÍ LIST Č. 17	68
	PRACOVNÍ LIST Č. 18	69
	PRACOVNÍ LIST Č. 19	70
	PRACOVNÍ LIST Č. 20	71
	PRACOVNÍ LIST Č. 21	73
	PRACOVNÍ LIST Č. 22	75
	PRACOVNÍ LIST Č. 23	76
	PRACOVNÍ LIST Č. 24	77
	Seznam použitých zkratk.....	78
	Seznam použitých pramenů	80

1 STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA

V rámci systému státní sociální podpory jsou řešeny sociální události, které jsou v naprosté většině případů spojeny se životem rodiny (narození dětí, péče o děti, jejich výchova po celou dobu přípravy na povolání...) – stát se tak podílí na krytí nákladů na výživu a ostatní základní osobní potřeby dětí a rodin.

Problematiku státní sociální podpory (SSP) upravuje **zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře**.

Ze systému SSP jsou poskytovány:

▪ **dávky testované (závislé na výši příjmu):**

- ✓ porodné
- ✓ přídavek na dítě
- ✓ příspěvek na bydlení

▪ **dávky netestované:**

- ✓ rodičovský příspěvek
- ✓ pohřebné

Výplata dávek SSP:

- náklady na SSP hradí stát z prostředků státního rozpočtu
- žádosti o dávky SSP se podávají na tiskopisech předepsaných MPSV
- žádosti o poskytování dávek SSP vyřizují kontaktní místa příslušných úřadů práce dle místa trvalého pobytu osoby, která uplatňuje svůj nárok na dávky
- dávky SSP jsou vypláceny dvojím způsobem:
 - ✓ bezhotovostně prostřednictvím účtu u některé z bank
 - ✓ v hotovosti prostřednictvím peněžní poukázky
- nárok na dávky SSP má pouze fyzická osoba a s ní společně posuzované osoby, které jsou hlášeny k trvalému pobytu na území ČR (+ další výjimky)
- systém SSP posuzuje *příjem a životní minimum společně posuzovaných osob* a dále *nezaopatřenost dítěte*

Příjem rozhodný pro přiznání testovaných dávek SSP se stanoví jako měsíční průměr příjmů rodiny připadajících na rozhodné období. Měsíční průměr příjmů rodiny se stanoví jako

součet jednotlivých měsíčních průměrů příjmů oprávněné osoby a osob s ní společně posuzovaných.

Za příjem se pro účely stanovení rozhodného příjmu považují:

- příjem ze zaměstnání
- příjmy ze samostatné výdělečné činnosti
- výživné
- náhrada mzdy
- dávky nemocenského a důchodového pojištění
- podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci
- rodičovský příspěvek pro nárok na přídavek na dítě a příspěvek na bydlení
- přídavek na dítě pro nárok na příspěvek na bydlení

Životní minimum společně posuzovaných osob je hodnoceno na základě zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu.

Za rodinu se považuje oprávněná osoba a společně s ní posuzované osoby (nejsou-li další osoby, považuje se za rodinu sama oprávněná osoba). **Pro účely zákona o SSP se společně posuzují:**

- nezaopatřené děti
- nezaopatřené děti a jejich rodiče:
 - ✓ za rodiče se považují i osoby, kterým bylo nezaopatřené dítě svěřeno do péče nahrazující péči rodičů; dále manžel nebo partner rodiče, vdovec po rodiči, druh rodiče
 - ✓ osoby (rodiče) pečující o nezaopatřené děti žijí osaměle, v manželství, v registrovaném partnerství nebo v nesezdaném soužití jako druh a družka
- zletilé nezaopatřené dítě se posuzuje společně s rodiči, jestliže jsou rodiče a dítě hlášeni v témže bytě k trvalému pobytu
- nezaopatřené děti + jejich rodiče, kteří jsou nezaopatřenými dětmi a jsou osamělí¹ + rodiče těchto rodičů, pokud spolu trvale žijí a uhrazují náklady na své potřeby
- v případě rozvedených rodičů se nezletilé nezaopatřené dítě posuzuje s rodičem, s nímž společně žije; v případě střídavé výchovy je nutná dohoda rodičů

¹ **Za osamělého rodiče se považuje rodič**, který je svobodný, ovdovělý nebo rozvedený, pokud nežije s druhem. K druhovi (družce) se jako ke společně posuzované osobě přihlíží, jen žije-li ve společné domácnosti alespoň 3 měsíce. Za osamělého rodiče se nepovažuje rodič, který žije v registrovaném partnerství.

- nezaopatřené dítě se neposuzuje společně s rodiči, pokud je v plném přímém zaopatření ústavu pro děti nebo mládež (plné přímé zaopatření znamená, že ústav poskytuje dětem ubytování, stravování, ošacení); v takovém případě se za rodinu považuje samo toto dítě
- úřad práce může rozhodnout, že se nebude společně posuzovat osoba, která nejméně po dobu 3 měsíců prokazatelně nežije v domácnosti, i když je zde hlášena k trvalému pobytu
- společně se posuzují i osoby, které se přechodně (studium, zdravotní důvody, pracovní důvody, dlouhodobá dobrovolnická služba...) zdržují mimo byt, který užívají k bydlení
- osoba ve vazbě, ve výkonu ochranného opatření zabezpečovací detence nebo ve výkonu trestu odnětí svobody se nepovažuje za společně posuzovanou po uplynutí 1. kalendářního měsíce trvání vazby, ochranného opatření zabezpečovací detence nebo výkonu trestu odnětí svobody

1.1 NEZAOPATŘENÉ DÍTĚ

Za nezaopatřené dítě se považuje:

- dítě do skončení povinné školní docházky (PŠD)
- dítě mladší 26 let, pokud:
 - ✓ studuje SŠ, VOŠ nebo VŠ formou denního studia (tzv. soustavná příprava na budoucí povolání)
 - ✓ z důvodu nemoci nebo úrazu nemůže studovat ani pracovat
 - ✓ z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu² nemůže pracovat
- po skončení povinné školní docházky se za nezaopatřené považuje také dítě mladší 18 let, pokud je vedeno v evidenci uchazečů o zaměstnání na úřadu práce a nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti ani na podporu při rekvalifikaci
- za nezaopatřené nelze považovat dítě, které je poživitelem invalidního důchodu 3. stupně

² Za **dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav** se považuje nepříznivý zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy má trvat déle než 1 rok.

Stupně dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu:

- dlouhodobě nemocný
- dlouhodobě zdravotně postižený
- dlouhodobě těžce zdravotně postižený

Stupeň zdravotního postižení posuzují posudkoví lékaři OSSZ.

Za PŠD se považuje též:

- pokračování žáků, kteří po splnění PŠD nezískali základní vzdělání, v základním vzdělávání
- 10. ročník základního vzdělávání v základní škole speciální
- kurz pro získání základního vzdělání organizovaný ZŠ nebo SŠ ve formě denní výuky, který navštěvují osoby mladší 26 let, které nezískaly základní vzdělání
- období školních prázdnin bezprostředně navazující na ukončení období školního vyučování školního roku, v němž dítě dovrší poslední rok PŠD

Za soustavou přípravu dítěte na budoucí povolání na SŠ se považuje také:

- doba od skončení výuky v jednom školním roce do počátku následujícího školního roku, jestliže dítě pokračuje bez přerušení v dalším studiu
- doba od úspěšného vykonání závěrečné nebo maturitní zkoušky, je-li tato zkouška konána v květnu nebo červnu, do konce období školního vyučování školního roku, v němž byla taková zkouška konána + doba bezprostředně navazujících školních prázdnin

Za soustavou přípravu dítěte na budoucí povolání se považuje také:

- doba od skončení studia na SŠ do dne, kdy se dítě stalo studentem VŠ, jestliže dítě pokračuje bez přerušení v dalším studiu
- kalendářní měsíc, v němž dítě ukončilo řádně studium na VŠ, a dále kalendářní měsíc následující po kalendářním měsíci, v němž dítě ukončilo řádně studium na VŠ, pokud dítě nevykonává po celý tento měsíc výdělečnou činnost ani nemá po celý kalendářní měsíc nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci

1.2 PORODNÉ

Porodné je jednorázová dávka poskytovaná rodině s nízkými příjmy na náklady související s narozením prvního dítěte.

Nárok na porodné má:

- **žena, která porodila své 1. živé dítě (děti), pokud rozhodný PŘR nepřevyšuje ŽMR x 2,4**
- rovněž **otec prvního živě narozeného dítěte (děti), jestliže žena, která dítě (děti) porodila, zemřela** a ke dni porodu splnila podmínky nároku na porodné a porodné nebylo vyplaceno jí ani jiné osobě
- nárok má také **ode dne převzetí dítěte (příp. více dětí, které se narodily současně) do trvalé péče nahrazující péči rodičů osoba, která převzala dítě do takové péče do 1 roku jeho věku:**
 - ✓ toto dítě bylo prvním dítětem této osoby, na které z důvodu jeho převzetí vznikl nárok na porodné
 - ✓ rozhodný příjem v rodině této osoby nepřevyšuje ŽMR x 2,4
 - ✓ nárok na porodné náleží i v případě, že před převzetím dítěte do trvalé péče nahrazující péči rodičů vznikl nárok na porodné matce nebo otci dítěte
 - ✓ za dítě převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů se považuje pouze dítě svěřené do výchovy jiného občana než rodiče a dítě osvojené

Nárok na porodné vzniká dnem porodu dítěte.

Rozhodným obdobím, za které se zjišťuje rozhodný příjem, je u porodného kalendářní čtvrtletí předcházející kalendářnímu čtvrtletí, ve kterém se dítě (děti) narodilo.

Výše a výplata porodného:

- výše porodného činí 13 000 Kč na první živě narozené dítě
- v případě vícero dětí činí výše porodného 19 500 Kč
- porodné se vyplácí jednorázově

1.3 PŘÍDAVEK NA DÍTĚ

Přídavek na dítě (PD) je základní dávka poskytovaná rodinám s dětmi, která jim pomáhá kryt náklady spojené s výchovou a výživou nezaopatřených dětí. PD je pravidelná měsíční dávka.

Nárok na PD má nezaopatřené dítě, jestliže rozhodný **PŘR nepřevyšuje ŽMR x 2,4**.

Rozhodným obdobím, za které se zjišťuje rozhodný příjem, je kalendářní rok předcházející kalendářnímu roku, do něhož spadá počátek období od 1. října do 30. září následujícího kalendářního roku.

Výše PD činí za kalendářní měsíc, jde-li o nezaopatřené dítě ve věku:

- do 6 let 500 Kč
- od 6 do 15 let 610 Kč
- od 15 do 26 let 700 Kč

Výplata PD:

- PD náležející nezletilému nezaopatřenému dítěti se vyplácí osobě, která má dítě v přímém zaopatření, a to do konce kalendářního měsíce, v němž nezaopatřené dítě dovršilo zletilosti
- PD náležející zletilému nezaopatřenému dítěti se vyplácí tomuto dítěti – vyplácí se od splátky PD náležející za kalendářní měsíc následující po měsíci, v němž dovršilo zletilosti

1.4 PŘÍSPĚVEK NA BYDLENÍ

Příspěvek na bydlení (PB) přispívá na krytí nákladů na bydlení rodinám či jednotlivcům s nízkými příjmy.

Nárok na příspěvek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu, jestliže jeho náklady na bydlení (NB) přesahují částku součinu rozhodného příjmu v rodině a koeficientu (K) 0,30 (na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35) a zároveň součin rozhodného příjmu v rodině a koeficientu není vyšší než částka normativních nákladů na bydlení (NNB):

$$\text{NB} > \text{PŘR} \times \text{K} < \text{NNB}$$

Společně posuzované osoby:

- za společně posuzované osoby se považují všechny osoby, které jsou v bytě hlášeny k trvalému pobytu; podmínka, aby spolu trvale žily a společně uhrazovaly náklady na své potřeby, se nevyžaduje
- úřad práce může rozhodnout, že se k těmto osobám nepřihlíží jako ke společně posuzovaným, i když jsou v bytě hlášeny k trvalému pobytu, pokud spolu nejméně po dobu 3 měsíců prokazatelně nežijí nebo byt prokazatelně neužívají

Náklady na bydlení tvoří:

- u nájemních bytů nájemné a náklady za plnění poskytované v souvislosti s užíváním bytu
- u družstevních a bytů vlastníků srovnatelné náklady (vyčíslené v zákoně o SSP – pro každý kalendářní rok aktualizované)
- do NB se u nájemních a družstevních bytů i bytů vlastníků dále zahrnují náklady za energie, vodné a stočné, odpady, vytápění (zálohy, doplatky)

Náklady na bydlení se stanoví jako jejich průměr za kalendářní čtvrtletí bezprostředně předcházející kalendářnímu čtvrtletí, na které se nárok na výplatu dávky prokazuje, popřípadě nárok na dávku uplatňuje.

Normativní náklady na bydlení jsou stanoveny jako průměrné náklady na bydlení podle velikosti obce a počtu členů domácnosti. Zahrnují pro nájemní byty částky nájemného v souladu se zákonem o nájemném a pro družstevní byty a byty vlastníků obdobné náklady.

Dále jsou do nich zahrnuty ceny služeb a energií. Normativní náklady na bydlení jsou propočítány na přiměřené velikosti bytů pro daný počet osob v nich trvale bydlících (vyčíslené v zákoně o SSP – pro každý kalendářní rok aktualizované).

Vláda nařízením stanoví vždy k 1. lednu pro období do 31. prosince následujícího kalendářního roku výši:

- nákladů srovnatelných s nájemným
- částek, které se započítávají za pevná paliva
- částek normativních nákladů na bydlení podle nárůstu nájemného a nákladů srovnatelných s nájemným

Rozhodným obdobím, za které se zjišťuje rozhodný příjem, je u PB období kalendářního čtvrtletí předcházejícího kalendářnímu čtvrtletí, na které se nárok na výplatu dávky prokazuje, popřípadě nárok na dávku uplatňuje.

Výše příspěvku na bydlení za kalendářní měsíc:

$$PB = NNB - (PŘR \times K)$$

Pokud platí:

- $NB < NNB$, stanoví se výše $PB = NB - (PŘR \times K)$
- $PŘR < ŽMR \rightarrow \rightarrow \rightarrow$ započítává se pro stanovení výše PB jako PŘR částka ŽMR

Doba poskytování příspěvku na bydlení:

- PB náleží nejdéle po dobu 84 kalendářních měsíců v období 10 kalendářních let
- sčítají se všechny doby pobírání PB v posledních 10 letech před kalendářním měsícem, na který oprávněná osoba žádá o tento příspěvek, a to i při změně bytu u téže oprávněné osoby

Doba pobírání PB 84 kalendářních měsíců neplatí, jde-li o byt:

- který užívá osoba, které byl poskytnut příspěvek na úpravu tohoto bytu³
- zvláštního určení, pokud je užíván osobou, jejíž zdravotní stav zvláštní úpravu vyžaduje
- kde rodinu tvoří výlučně osoby starší 70 let

³ podle zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením

1.5 RODIČOVSKÝ PŘÍSPĚVEK

Nárok na rodičovský příspěvek (RP) má rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině, a to až do vyčerpání celkové částky 220 000 Kč, nejdéle do 4 let věku tohoto dítěte.

Podmínka osobní celodenní péče se považuje za splněnou a RP náleží i v kalendářním měsíci, ve kterém:

- se dítě narodilo
- rodič měl po část měsíce nárok na PPM nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem
- osoba dítě převzala do péče nahrazující péči rodičů
- dítě dovršilo věk 4 let, do kterého náleží RP
- dítě nebo rodič zemřeli
- rodič převzal do péče vlastní dítě, které předtím bylo svěřeno do péče jiné osoby nebo bylo umístěno v ústavu nebo bylo více než 3 kalendářní měsíce v péči zdravotnického zařízení⁴

Podmínka osobní celodenní péče se považuje za splněnou a RP náleží i v případech, kdy:

- dítě mladší 2 let navštěvuje jesle, MŠ nebo jiné obdobné zařízení v rozsahu nepřevyšujícím 46 hodin v kalendářním měsíci
- dítě pravidelně navštěvuje léčebně rehabilitační zařízení nebo MŠ nebo její třídu zřízenou pro zdravotně postižené děti či jesle se zaměřením na vady zraku, sluchu, řeči a na děti tělesně postižené a mentálně retardované v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně
- zdravotně postižené dítě pravidelně navštěvuje jesle, MŠ nebo jiné obdobné zařízení v rozsahu nepřevyšujícím 6 hodin denně
- dítě navštěvuje jesle, MŠ nebo jiné obdobné zařízení v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně, pokud jeho oba rodiče nebo osamělý rodič jsou osobami závislými na pomoci jiné osoby ve stupni III a IV

⁴ Je-li rodič pobírající RP nebo dítě, které zakládá nárok na RP, ze zdravotních důvodů v ústavní péči zdravotnického zařízení déle než 3 kalendářní měsíce, nenáleží výplata RP od 4. kalendářního měsíce trvání této ústavní péče. Uvedené neplatí, jestliže rodič o dítě umístěné ze zdravotních důvodů v ústavní péči zdravotnického zařízení osobně celodenně a řádně pečuje.

- rodič zajistí péči o dítě jinou zletilou osobou v době, kdy je výdělečně činný nebo je žákem nebo studentem soustavně se připravujícím na budoucí povolání

Docházka do uvedených zařízení se nesleduje u dětí starších 2 let!!!

Výše RP:

Rodiče mohou pružně volit délku pobírání RP a jeho výši podle aktuální sociální situace rodiny. Celkem mohou vyčerpat až 220 000 Kč, nejdéle však do 4 let věku dítěte.

Výše RP je limitována výší peněžité pomoci v mateřství nebo nemocenského v souvislosti s porodem nebo převzetím dítěte podle zákona o nemocenském pojištění – 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu (DVZ), nejvýše však činí 11 500 Kč za měsíc:

- **rodič může volit výši RP až do částky 11 500 Kč měsíčně, jestliže:**
 - ✓ lze aspoň jednomu z rodičů v rodině stanovit k datu narození nejmladšího dítěte v rodině 70 % 30násobku DVZ v částce převyšující 7 600 Kč
 - ✓ zvolená výše RP nesmí přesáhnout 70 % 30násobku DVZ
 - ✓ pokud lze u každého z rodičů stanovit ke dni narození dítěte uvedený DVZ, vychází se při stanovení výše RP z vyššího DVZ
- **rodič může volit výši RP až do částky 7 600 Kč měsíčně, jestliže:**
 - ✓ lze alespoň jednomu z rodičů v rodině stanovit k datu narození nejmladšího dítěte 70% 30násobku DVZ v částce nepřevyšující 7 600 Kč
 - ✓ ke dni narození nejmladšího dítěte, které zakládá nárok na RP, nelze stanovit DVZ jen proto, že v průběhu pobírání RP poskytovaného z důvodu péče o dříve narozené dítě v rodině uplynula podpůrní doba pro nárok na peněžitou pomoc v mateřství a nárok na RP na nejmladší dítě v rodině vzniká bezprostředně po nároku na RP náležející na starší dítě
- **RP náleží ve výši 7 600 Kč měsíčně do konce 9. měsíce věku nejmladšího dítěte a od 10. měsíce věku ve výši 3 800 Kč měsíčně do 4 let věku dítěte, jestliže:**
 - ✓ nelze stanovit žádnému z rodičů v rodině k datu narození nejmladšího dítěte uvedený DVZ

Volbu výše RP je oprávněn provést jen rodič, který uplatnil nárok na RP, **měnit tuto volbu lze jedenkrát za 3 měsíce** – volba výše RP se provádí na základě písemné žádosti oprávněné osoby, která se podává u krajské pobočky ÚP, která o rodičovském příspěvku rozhoduje.

Jestliže po odpočtu všech vyplacených částek RP od celkové částky 220 000 Kč zbývá částka, která je nižší než částka, která byla naposledy na RP vyplacena, vyplatí se tento rozdíl ve splátce RP náležejícího za poslední kalendářní měsíc.

Další údaje:

- v průběhu rodičovské dovolené příjem rodiče není sledován
- pokud se v rodině narodí další dítě, nárok na RP na starší dítě zaniká, a to i v případě, že na narozené dítě náleží rodičovský příspěvek ihned od narození ve stejné výši, v jaké náleží doposud na starší dítě. Změnu je nezbytné ohlásit příslušnému orgánu, aby nevznikl přeplatek na dávce.

1.6 POHŘEBNÉ

Nárok na pohřebné má osoba, která vypravila pohřeb nezaopatřenému dítěti nebo osobě, která byla ke dni smrti rodičem nezaopatřeného dítěte, jestliže zesnulí měli trvalý pobyt⁵ na území ČR.

Splňuje-li podmínky nároku na pohřebné více osob, náleží tato dávka jen jednou, a to osobě, která uplatní nárok na dávku jako první. Nárok na pohřebné vzniká dnem pohřbení.

Pohřebné se vyplatí jednorázově, jeho výše činí **5 000 Kč**.

1.7 DÁVKY PĚSTOUNSKÉ PÉČE

Dávky pěstounské péče (PP) byly do 31. 12. 2012 součástí systému státní sociální podpory. Od 1. 1. 2013 byly „převedeny“ do zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

Jako pěstounská péče se pro účely dávek PP posuzuje péče o dítě poskytovaná:

- **osobou v evidenci** (osobou vedenou v evidenci osob, které mohou vykonávat tzv. **pěstounskou péči na přechodnou dobu**⁶)
- **osobou pečující** (tzv. **dlouhodobá pěstounská péče**), tedy osobou:
 - ✓ která je pěstounem (nikoli na přechodnou dobu)
 - ✓ která byla do dosažení zletilosti dítěte jeho pěstounem nebo poručníkem, a to po dobu, po kterou má nezaopatřené dítě nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte
 - ✓ které je před rozhodnutím soudu o svěřeni dítěte do pěstounské péče dočasně svěřeno dítě – tzv. předpěstounská péče
 - ✓ která je poručníkem dítěte, jestliže o dítě osobně pečuje (osobně pečující poručník)
 - ✓ která má v osobní péči dítě, k němuž nemá vyživovací povinnost, a to po dobu, po kterou probíhá soudní řízení o ustanovení této osoby poručníkem („předporučník“)

⁵ Podmínka trvalého pobytu a bydliště se nezjišťuje pro nárok na pohřebné, jestliže jde o dítě mrtvě narozené.

⁶ **Pěstounská péče na přechodnou dobu (PPPD):**

- PPPD může trvat nejdéle rok
- je ze své podstaty institutem krizovým a překlenovacím. Dítě se má co nejdříve vrátit do péče svých rodičů. Ukáže-li se, že to není možné a že není možné ani převzetí dítěte jeho příbuznými či jinou osobou společensky dítěti blízkou, pak je třeba volit jiné, dlouhodobější řešení.
- předpokládá se specializace pěstounů na přechodnou dobu

Mezi dávky PP patří:

- příspěvek při převzetí dítěte
- příspěvek na úhradu potřeb dítěte
- odměna pěstouna
- příspěvek na zakoupení motorového vozidla
- příspěvek při ukončení pěstounské péče

1.7.1 Příspěvek při převzetí dítěte

Nárok na příspěvek při převzetí dítěte (PPD) má pouze osoba pečující⁷, která převzala dítě do pěstounské péče. PPD, jde-li o totéž dítě, náleží pečující osobě jen jednou.

PPD je jednorázová dávka, která slouží především k zakoupení nejn nutnějších věcí, které jsou spojené s příchodem dítěte do pěstounské rodiny.

Výše PPD činí:

- je-li převzato dítě do 6 let věku – 8000 Kč
- je-li převzato dítě od 6 do 12 let věku – 9000 Kč
- je-li převzato dítě od 12 do 18 let věku – 10000 Kč

1.7.2 Příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Příspěvek na úhradu potřeb dítěte (PÚP) je pravidelná měsíční dávka. **Nárok na PÚP** má nezletilé nezaopatřené dítě svěřené do PP (tedy jak do péče osoby pečující, tak do péče osob v evidenci).

Nárok je zachován i po dosažení zletilosti dítěte, jde-li o nezaopatřené dítě, které trvale žije a společně uhrazuje náklady na své potřeby s osobou, která byla do dosažení jeho zletilosti osobou pečující (nikoli osobou v evidenci).

O PÚP žádá za dítě osoba pečující nebo osoba v evidenci – této osobě je také PÚP vyplácen (po dosažení zletilosti je PÚP vyplácen dítěti).

Výše PÚP činí za kalendářní měsíc:

- 4 500 Kč pro dítě ve věku do 6 let
- 5 550 Kč pro dítě ve věku od 6 do 12 let
- 6 350 Kč pro dítě ve věku od 12 do 18 let

⁷ osoby v evidenci nemají na PPD nárok

- 6 600 Kč pro dítě ve věku od 18 do 26 let
- jde-li o dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby, činí PÚP – viz následující tabulka:

dítě ve věku	stupeň závislosti I	stupeň závislosti II	stupeň závislosti III	stupeň závislosti IV
do 6 let	4650 Kč	5550 Kč	5900 Kč	6400 Kč
6 – 12 let	5650 Kč	6800 Kč	7250 Kč	7850 Kč
12 – 18 let	6450 Kč	7800 Kč	8300 Kč	8700 Kč
18 – 26 let	6750 Kč	8100 Kč	8600 Kč	9000 Kč

- pokud dítě pobírá důchod, náleží mu PÚP, jen pokud je vyšší, a to ve výši rozdílu mezi PÚP a důchodem

1.7.3 Odměna pěstouna

Nárok na odměnu pěstouna (OP) má osoba pečující:

- po dobu trvání péče o svěřené dítě
- po zletilosti svěřeného dítěte jen do té doby, dokud zletilé nezaopatřené dítě pobírá PÚP
- i tehdy, jestliže nezaopatřené dítě, které jí bylo svěřeno do péče, nemá po dosažení zletilosti nárok na PÚP jen proto, že pobírá důchod, jehož výše je stejná nebo vyšší než PÚP

Nárok na OP má osoba v evidenci:

- po dobu zařazení v evidenci osob, které mohou vykonávat PP na přechodnou dobu – i když nemá momentálně svěřeno žádné dítě
- OP nenáleží jen v případě, pokud je zprostředkování PP na přechodnou dobu přerušeno

Výše OP činí za kalendářní měsíc:

- 8000 Kč, je-li pečováno o 1 dítě
- 12000 Kč, je-li pečováno o 2 děti
- 20000 Kč:
 - ✓ je-li pečováno alespoň o 3 děti. Za každé další dítě svěřené do péče osoby pečující se OP zvyšuje o 4000 Kč.

- ✓ je-li pečováno alespoň o 1 dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II, III nebo IV. Za každé další dítě svěřené do péče osoby pečující se OP zvyšuje o 4000 Kč.
- ✓ jde-li o osobu v evidenci, a to i v případě, že nepečuje o žádné dítě
 - 24000 Kč, pečuje-li pěstoun alespoň o 1 dítě, které mu bylo svěřeno na přechodnou dobu a toto dítě je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II, III nebo IV

Výjimečně je možný souběh, kdy je osoba v evidenci zároveň i osobou pečující. V takovém případě je základem odměna 20000 Kč, případně 24000 Kč. Za každé další dítě, které je osobě v evidenci svěřeno do jiné péče, než je PP na přechodnou dobu (tedy dlouhodobá PP, předpěstounská péče, osobní péče poručníka), se OP zvyšuje o 4000 Kč.

Pokud je osoba pečující rodičem nebo prarodičem otce nebo matky svěřeného dítěte, náleží jí OP vždy, pokud pečuje alespoň o 3 děti nebo o alespoň 1 dítě ve II., III. nebo IV. stupni závislosti. V ostatních případech (pečuje-li o 1 nebo 2 zdravé děti či děti v I. stupni závislosti), jí náleží OP pouze v případech hodných zvláštního zřetele (zejména s ohledem na sociální a majetkové poměry a s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu dítěte).⁸

OP se pro účely zákonů upravujících daně z příjmů, pojistné na sociální zabezpečení a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění **považuje za příjem ze závislé činnosti.** Částky OP jsou tedy v „hrubém“.

Osoba pečující a osoba v evidenci si může (při)vydělávat – nemá to vliv na výši OP. Toto je možné jen za předpokladu, že výdělečná činnost nemá vliv na kvalitu péče o svěřené dítě.

OP se poskytuje i po dobu dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény osoby pečující nebo osoby v evidenci, nejdéle však do konce kalendářního měsíce následujícího po

⁸ Pokud by osoba pečující měla do péče svěřeny 2 děti, přičemž prarodičem či praprarodičem je pouze ve vztahu k 1 z nich, náleží této osobě OP ve výši 8000 Kč vždy z titulu péče o nepříbuzné dítě. Pokud je shledán zvláštní zřetel v případě péče o vnuka/pravnuka, náleží osobě pečující OP ve výši 12000 Kč (např. vnuk je závislý na pomoci jiné fyzické osoby v I. stupni a péče o něj je pro prarodiče značně náročná vzhledem k jeho pokročilému věku).

V případě péče o 3 a více dětí, ať již příbuzných či nikoli, náleží OP vždy – zvláštní zřetel se zde neposuzuje. Další výjimečná situace může nastat, pokud je osobě v evidenci svěřeno do jiné péče než na přechodnou dobu (např. dlouhodobá PP, osobní péče poručníka) vnouče či pravnouče. V takovém případě náleží vždy OP z titulu zařazení do evidence, a pokud je shledán zvláštní zřetel též v případě péče o vnuka/pravnuka, je tato částka zvýšena o 4000 Kč.

kalendářním měsíci, v němž dočasná pracovní neschopnost vznikla nebo v němž byla nařízena karanténa.

Je-li dítě svěřené osobě pečující nebo osobě v evidenci v plném přímém zaopatření zařízení pro péči o děti nebo mládež nebo v péči jiné osoby na základě rozhodnutí příslušného orgánu o svěřeni dítěte do péče nahrazující péči rodičů, OP za péči o tyto děti nenáleží.

Pokud jsou oba manželé osobou pečující nebo osobou v evidenci, náleží OP pouze jednomu z nich.

1.7.4 Příspěvek na zakoupení motorového vozidla

Nárok na příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla má osoba pečující, která má v PP nejméně 3 děti nebo má nárok na OP z důvodu péče o 3 děti, včetně zletilých nezaopatřených dětí, jež zakládají osobě pečující nárok na OP, pokud zakoupila osobní motorové vozidlo nebo zajistila nezbytnou celkovou opravu motorového vozidla a toto vozidlo nepoužívá pro výdělečnou činnost.

Výše příspěvku činí 70 % pořizovací ceny motorového vozidla nebo prokázaných výdajů na opravy, nejvýše však 100 000 Kč. Součet těchto příspěvků poskytnutých osobě pečující v období posledních 10 kalendářních let přede dnem podání žádosti nesmí přesáhnout 200 000 Kč.

Příspěvek na zakoupení motorového vozidla může být poskytnut v bezhotovostní formě i před zakoupením motorového vozidla. Použití příspěvku na zakoupení motorového vozidla je osoba pečující povinna prokázat do 6 měsíců od jeho poskytnutí – pokud tohoto příspěvku nepoužila k zakoupení motorového vozidla, je povinna příspěvek vrátit.

1.7.5 Příspěvek při ukončení pěstounské péče

Nárok na příspěvek při ukončení pěstounské péče má fyzická osoba⁹, která byla ke dni dosažení zletilosti v pěstounské péči, a to ke dni zániku nároku této osoby na PÚP.

Nárok na příspěvek při ukončení pěstounské péče náleží jen jednou.

Výše jednorázového příspěvku činí 25 000 Kč.

⁹nárok mají všechny děti svěřené do péče osoby pečující nebo péče osoby v evidenci

PRACOVNÍ LIST Č. 1

Porodné

1. Paní Veselá (29 let, na mateřské dovolené) porodila 11. 2. 201_ své první dítě. Žije ve společné domácnosti se svým manželem (32 let, zaregistrovaný na ÚP, pobírá podporu v nezaměstnanosti).

V předchozím kalendářním čtvrtletí činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u otce podpora v nezaměstnanosti 5. 963 Kč, u matky příjem ze zaměstnání 4. 830 Kč + peněžitá pomoc v mateřství 7. 211 Kč.

V předchozím kalendářním roce činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u otce příjem ze zaměstnání 12. 963 Kč, u matky příjem ze zaměstnání 11. 558 Kč.

a) Posuďte, zda bude mít paní Veselá nárok na porodné. Pokud ano, určete jeho výši. Uveďte podrobný postup výpočtu.
2. Paní Miluše Pařízková (32 let, na mateřské dovolené, rozvedená) porodila 15. 3. 201_ své první dítě. Ve své péči má také 7letou dceru (ZŠ), kterou v době trvání manželství s manželem adoptovali.

V předchozím kalendářním čtvrtletí činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u matky peněžitá pomoc v mateřství 15.704 Kč, u 7leté dcery výživné 3.500 Kč.

V předchozím kalendářním roce činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u matky příjem ze zaměstnání 19. 328 Kč, u 7leté dcery výživné 3.500 Kč.

a) Posuďte, zda bude mít paní Pařízková nárok na porodné. Pokud ano, určete jeho výši. Uveďte podrobný postup výpočtu.
3. Paní Kateřina Kohoutková (36 let, na mateřské dovolené) žije ve společné domácnosti se svým manželem (45 let, zaměstnaný). Paní Kohoutková porodila 7. 4. 201_ své druhé dítě. První dítě porodila před 2 lety, ale dítě zemřelo brzy po porodu, porodné matka nezískala.

V předchozím kalendářním čtvrtletí činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u otce příjem ze zaměstnání 13.777 Kč, u matky peněžitá pomoc v mateřství 5.387 Kč a příjem ze zaměstnání 11.293 Kč.

V předchozím kalendářním roce činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u otce příjem ze zaměstnání 13. 963 Kč, u matky příjem ze zaměstnání 11. 007 Kč.

a) Posuďte, zda bude mít paní Kohoutková nárok na porodné. Pokud ano, určete jeho výši. Uveďte podrobný postup výpočtu.

PRACOVNÍ LIST Č. 2

Přídavek na dítě

1. Manželé Vojtěch (38 let, zam.) a Světlana (31 let, na rodičovské dovolené) Kočí žijí ve společné domácnosti se svými 4 dětmi: 15leté dítě (ZŠ, otcovo dítě z 1. manželství, svěřeno do péče otce), 7leté dítě (ZŠ), 6leté dítě (ZŠ, zdravotně postižené dítě závislé na pomoci jiné osoby ve st. 2, pobírá příspěvek na péči, péči zajišťuje matka), 2leté dítě.

V předchozím kalendářním čtvrtletí činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u otce příjem ze zaměstnání 17.597 Kč, u matky rodičovský příspěvek 3.800 Kč, příspěvek na péči ve 2. st. pro 6leté dítě, výživné pro 15leté dítě 2.000 Kč. V předchozím kalendářním roce činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u otce příjem ze zaměstnání 13.304 Kč, u matky rodičovský příspěvek 5.700 Kč, příspěvek na péči ve 2. st. pro 6leté dítě, výživné pro 15leté dítě 1.500 Kč.

- Určete společně posuzované osoby pro účely nároku na přídavek na dítě a jejich životní minimum.
 - Posuďte, zda má rodina nárok na přídavky na děti. Pokud vznikne nárok, určete jejich výši pro každé dítě.
 - Co je účelem přídavku na dítě?
 - V kterých konkrétních měsících by rodina dávku čerpala?
 - Který úřad přijímá žádosti o dávku a kdo dávku vyplácí?
 - Jakým způsobem probíhá doručování přídavku na dítě?
2. Paní Radka Koláčková (51 let, zam.) je vdova. Má celkem 6 dětí. Ve společné domácnosti s ní žijí 4 děti: 27letý syn (zam., v matčině domácnosti s ním žije i jeho partnerka – 24, studentka VŠ v denní formě studia), 23letá dvojčata (obě studují VŠ v denní formě studia), 17letý syn (ukončil studium SŠ ve 3. ročníku, nyní na ÚP bez nároku na PpN a PpR). Další 2 děti: 26letá dcera (zam., bydlí ve svém bytě), 24letý syn (od března tr.ve výkonu trestu odnětí svobody).

V předchozím kalendářním čtvrtletí činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u matky příjem ze zaměstnání 8.5204 Kč a vdovský důchod 4.527 Kč, u 27letého syna příjem ze zaměstnání 17.897 Kč, u dvojčat sirotčí důchod (u každého 3.150 Kč), u 17letého dítěte sirotčí důchod 3.150 Kč, u 26leté dcery příjem ze zaměstnání 15.222 Kč.

V předchozím kalendářním roce činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u matky příjem ze zaměstnání 8.125 Kč a vdovský důchod 4.527 Kč, u 27letého syna příjem ze zaměstnání 15.808 Kč, u dvojčat sirotčí důchod (u každého 3.150 Kč), u 17letého dítěte sirotčí důchod 3.150 Kč, u 26leté dcery příjem ze zaměstnání 14.239 Kč.

- Určete společně posuzované osoby pro účely nároku na přídavek na dítě a jejich životní minimum.
- Posuďte, zda má rodina nárok na přídavky na děti. Pokud vznikne nárok, určete jejich výši pro každé dítě.

PRACOVNÍ LIST Č. 3

Přídavek na dítě

1. Pan Karel Bouček (45 let, zam.) a paní Jana Boučková (42 let, RD) jsou manželé. Žijí ve společné domácnosti se svými 4 dětmi: roční dítě, 7leté dítě (ZŠ), 10leté (ZŠ) a 18leté (ÚP bez nároku na PvN a PpR).
V předchozím kalendářním čtvrtletí činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u otce příjem ze zaměstnání 11.710 Kč, u matky rodičovský příspěvek 7.600 Kč. V předchozím kalendářním roce činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u otce příjem ze zaměstnání 11.791 Kč, u matky podpora v nezaměstnanosti 5.782 Kč.
 - a) Posuďte, zda bude mít rodina nárok na přídavky na děti. Pokud ano, uveďte podrobný postup výpočtu a výši dávek.
2. Manželé Novotní (Eva – 42 let, zaměstnaná – u současného zaměstnavatele téměř 10 let, v současnosti na mateřské dovolené; Václav – 45 let, ID 3. st.) žijí ve společné domácnosti se svými 4 dětmi: 21letou Klárou (studuje VOŠ denní formou studia), 19letým Františkem (je zaměstnaný), 16letou Lydií (studuje SŠ denní formu studia) a týdním Václavem (narodil se 31. 3. 201_).
V předchozím kalendářním čtvrtletí činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u matky příjem ze zaměstnání 14.983 Kč, u otce invalidní důchod 9.024 Kč, u 19letého Františka příjem ze zaměstnání 12.305 Kč.
V předchozím kalendářním roce činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u matky příjem ze zaměstnání 13.944 Kč, u otce invalidní důchod 8.647 Kč, 19letý František studoval SŠ.
 - a) Posuďte, zda bude mít rodina nárok na přídavky na děti. Pokud ano, uveďte podrobný postup výpočtu a výši dávek.
3. Paní Marta Vaněrková (24 let, na rodičovské dovolené, studuje VŠ denní formou studia) je svobodná matka 2letého dítěte. Žije v bytě, který jí zakoupili rodiče. S péčí o dítě jí pomáhá matka.
V předchozím kalendářním čtvrtletí činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u matky rodičovský příspěvek 7.600 Kč, u dítěte výživné 5.000 Kč.
V předchozím kalendářním roce činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u matky rodičovský příspěvek 7.600 Kč, u dítěte výživné 5.000 Kč.
 - a) Posuďte, zda bude mít rodina nárok na přídavky na děti. Pokud ano, uveďte podrobný postup výpočtu a výši dávek.
4. Paní Zuzana Nesnídalová (22 let, studuje VŠ denní formou studia, je zaměstnaná na zkrácený pracovní úvazek) bydlí v bytě, který zdědila po babičce. Od rodičů se odstěhovala před začátkem školního roku.
V předchozím kalendářním čtvrtletí činily její průměrné čisté měsíční příjmy: 6.781 Kč příjem ze zaměstnání. V předchozím kalendářním roce neměla žádné příjmy.
 - a) Posuďte, zda bude mít nárok na přídavky na děti. Pokud ano, uveďte podrobný postup výpočtu a výši dávek.

PRACOVNÍ LIST Č. 4

Příspěvek na bydlení

1. Pan Petr Pavelka (78 let, starobní důchodce) je vlastníkem rodinného domku v Praze. Společně v domku s ním žije jeho manželka (71let, starobní důchodkyně, osoba závislá na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni 2, pobírá příspěvek na péči) a dále 48letá dcera (svobodná matka, zaměstnaná) a její 22leté dítě (studuje VŠ denní formou studia). Všichni jsou v domku hlášeni k trvalému pobytu.

V předchozím kalendářním čtvrtletí činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u pana Pavelky starobní důchod 12.450 Kč, u jeho manželky starobní důchod 11.503 Kč a příspěvek na péči, u jejich dcery příjem ze zaměstnání 15.632 Kč a její dítě pobírá výživné 3.000 Kč.

V předchozím kalendářním roce činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u pana Pavelky starobní důchod 12.270 Kč, u jeho manželky starobní důchod 10.863 Kč a příspěvek na péči, u jejich dcery příjem ze zaměstnání 15.311 Kč a její dítě pobíralo výživné 2.500 Kč a přídavek na dítě.

Průměrná měsíční výše nákladů na bydlení (zálohy za plyn, elektřinu,...) činila v předchozím kalendářním čtvrtletí 5.720 Kč, v předchozím kalendářním roce činila 5.130 Kč.

- a) Určete okruh společně posuzovaných osob pro účely příspěvku na bydlení a stanovte životní minimum společně posuzovaných osob.
- b) Posuďte, zda bude mít rodina nárok na příspěvek na bydlení. Pokud ano, určete jeho výši.

2. Paní Martina Maříková (53 let, vdova, zaměstnaná) je vlastníkem rodinného domku v menší obci s 354 obyvateli. Společně v domku s ní žijí její dvě děti: 22letá dcera (studuje SŠ denní formou studia) a 25letá dcera (studuje VŠ denní formou studia). Všichni jsou na dané adrese hlášeni k trvalému pobytu.

V předchozím kalendářním čtvrtletí činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u matky příjem ze zaměstnání 8.237 Kč a vdovský důchod 7.355 Kč, dcery pobírají sirotčí důchod (každá 5.281 Kč) a přídavek na dítě.

V předchozím kalendářním roce činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u paní Maříkové příjem ze zaměstnání 9.387 Kč, dcery pobíraly přídavek na dítě.

Průměrná měsíční výše nákladů na bydlení (zálohy za plyn, elektřinu,...) činila v předchozím kalendářním čtvrtletí 3.150 Kč, v předchozím kalendářním roce činila 3.890 Kč.

- a) Určete okruh společně posuzovaných osob pro účely příspěvku na bydlení a stanovte životní minimum společně posuzovaných osob.
- b) Posuďte, zda bude mít rodina nárok na příspěvek na bydlení. Pokud ano, určete jeho výši.

PRACOVNÍ LIST Č. 5

Rodičovský příspěvek

1. Paní Marie Koukalová žádá po mateřské dovolené o rodičovský příspěvek. DVZ ženy je 540 Kč, DVZ jejího manžela je 1.170 Kč.
 - a) Na který úřad se má žena obrátit?
 - b) Posuďte, zda bude mít nárok na rodičovský příspěvek? Svou odpověď zdůvodněte.
 - c) Poradte paní Koukalové s určením měsíční výše rodičovského příspěvku a s podpůrčí dobou.
2. Paní Valérie Uhrová porodila dítě, žádá o rodičovský příspěvek. Během těhotenství dokončila studium VŠ a poté se zaregistrovala na ÚP. Nemá nemocenské pojištění, a proto nelze stanovit DVZ. Její manžel stále studuje VŠ denní formou studia, příjem nemá.
 - a) Posuďte, zda bude mít paní Uhrová nárok na rodičovský příspěvek? Svou odpověď zdůvodněte.
 - b) Poradte ženě s určením měsíční výše rodičovského příspěvku a s podpůrčí dobou.
3. Paní Karla Mlynářová je vdaná. S manželem mají dvě děti. Starší dítě má 2 roky, mladší dítě se narodilo před 14 dny. Na starší dítě pobírala paní Mlynářová rodičovský příspěvek, který měla naplánovaný pobírat do 3 let věku staršího dítěte. Paní Mlynářové nelze DVZ stanovit, pan Mlynář má DVZ 982 Kč.
 - a) Posuďte, zda bude mít paní Mlynářová nárok na rodičovský příspěvek? Svou odpověď zdůvodněte.
 - b) Poradte ženě s určením měsíční výše rodičovského příspěvku a s podpůrčí dobou.
4. Paní Vladimíra Svobodová ukončila mateřskou dovolenou. Na rodičovskou dovolenou nastoupí její manžel. Pan Svoboda žádá o rodičovský příspěvek. DVZ paní Svobodové je 1.397 Kč, DVZ pana Svobody 957 Kč.
 - a) Jak má pan Svoboda postupovat při podávání žádosti o rodičovský příspěvek?
 - b) Poradte mu s určením měsíční výše rodičovského příspěvku a s podpůrčí dobou.
5. Paní Nikola Ječmínková je vdaná. V současné době je registrovaná na úřadě práce. Její manžel je pobírá ID 3. stupně. Paní Ječmínková je těhotná, termín porodu je za 2 týdny.
 - a) Posuďte, zda bude mít paní Ječmínková nárok na rodičovský příspěvek. Svou odpověď zdůvodněte.
 - b) Jaká bude měsíční výše rodičovského příspěvku a podpůrčí doba? Kdy by začala dávku pobírat?

PRACOVNÍ LIST Č. 6

Dávky v souvislosti s těhotenstvím a péčí o dítě

1. Paní Leona Hradecká je svobodná matka (28 let, po studiu VŠ nastoupila do firmy, kde je zaměstnaná doposud – 5 let). Žije ve svém bytě. Paní Hradecká nastoupila 14. 1. tr. na mateřskou dovolenou (6 týdnů před OTP) a 27. 2. porodila své první dítě. Denní vyměřovací základ paní Hradecké činí 587 Kč. V předchozím kalendářním čtvrtletí činil příjem ze zaměstnání 17.633 Kč a v předchozím kalendářním roce činil příjem ze zaměstnání 15.872 Kč. Jiné příjmy neměla.
 - a) Posuďte, zda bude mít paní Hradecká nárok na porodné. Pokud ano, určete jeho výši.
 - b) Posuďte, zda bude mít paní Hradecká nárok na peněžitou pomoc v mateřství – svou odpověď zdůvodněte, uveďte podpůrčí dobu, vypočítejte výši PPM za únor a březen.
 - c) Posuďte, zda bude mít paní Hradecká nárok na rodičovský příspěvek – svou odpověď zdůvodněte, určete měsíční výši rodičovského příspěvku a podpůrčí dobu.
 - d) Uveďte, kde bude paní Hradecká o jednotlivé dávky žádat.

2. Paní Izabela Turková (21 let) porodila 18. 3. tr. své první dítě. Před porodem byla od září předchozího roku v evidenci ÚP, 16. 9. předchozího roku úspěšně ukončila studium na střední škole. Bydlí ve společné domácnosti se svým manželem Jaromírem (28 let, zaměstnaný, denní vyměřovací základ 899 Kč).
 - a) Na které dávky související se zabezpečením ženy v době těhotenství a mateřství bude mít paní Turková nárok? Svou odpověď zdůvodněte. Určete podpůrčí dobu a výši dávek. Kde a na základě čeho bude paní Závodníková o jednotlivé dávky žádat?

3. Paní Simona Zedníková (24 let, vdaná) úspěšně ukončila v lednu tr. studium vysoké školy. Od 1. 3. se zaregistrovala na úřadu práce. 19. 4. porodila své první dítě. Ve společné domácnosti žije se svým manželem Petrem (26 let, zaměstnaný, denní vyměřovací základ 587 Kč).

V předchozím kalendářním čtvrtletí činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u otce příjem ze zaměstnání 17.009 Kč.

V předchozím kalendářním roce činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u otce příjem ze zaměstnání 17.903 Kč.

 - a) Posuďte, zda bude mít paní Zedníková nárok na porodné. Pokud ano, určete jeho výši. Uveďte podrobný postup výpočtu.
 - b) Na které dávky související se zabezpečením ženy v době těhotenství a mateřství bude mít paní Zedníková nárok? Svou odpověď zdůvodněte. Určete podpůrčí dobu a výši dávek. Kde a na základě čeho bude paní Zedníková o jednotlivé dávky žádat? Uveďte podrobný postup výpočtu.

PRACOVNÍ LIST Č. 7

Dávky pěstounské péče

1. Osamělá žena (42 let) přijala od 1. 2. tr. do dlouhodobé PP 2 děti: D 7, ZŠ a D 10, ZŠ. Od 1. 8. tr. přijala do dlouhodobé PP jejich mladšího sourozence (D 4, I. stupeň závislosti na péči jiné osoby).
 - a) Uveďte, na které dávky PP měla rodina nárok v červenci a srpnu a určete jejich výši.
2. Manželé (40 a 47 let) mají v dlouhodobé PP 2 děti: D 11 (spec. ZŠ, III. stupeň závislosti na péči jiné osoby), D 14 (ZŠ, pobírá sirotčí důchod 3.701 Kč). Od 1. 8. tr. přijali do dlouhodobé PP 5leté dítě.
 - a) Uveďte, na které dávky PP měla rodina nárok v červenci a srpnu a určete jejich výši.
3. Vdaná žena vykonává PP na přechodnou dobu, její manžel je zaměstnaný. V září neměla v péči žádné dítě, v říjnu pečovala o 2 děti: D 8 (ZŠ) a d 12 (ZŠ). V listopadu pečovala také o další dítě (7leté, II. stupeň závislosti na péči jiné osoby).
 - a) Uveďte, na které dávky PP měla žena a děti nárok ve všech uvedených měsících a určete jejich výši.
4. Zletilá sestra (24, zaměstnaná) přijala od 1. 6. tr. do dlouhodobé PP 2 mladší sourozence: D 12 (ZŠ, pobírá sirotčí důchod 2.789 Kč), D 14 (ZŠ, pobírá sirotčí důchod 2.789 Kč).
 - a) Uveďte, na které dávky PP měla rodina nárok v červnu a červenci a určete jejich výši.
5. Babička (61, SD) má v dlouhodobé PP svou vnučku (13let, ZŠ).
 - a) Uveďte, na které dávky PP měla rodina nárok v tomto měsíci a určete jejich výši.
6. Babička (57, zaměstnaná) s dědečkem (60, zaměstnaný) mají v dlouhodobé PP 3 vnuky: D 10 (ZŠ, I. stupeň závislosti na pomoci jiné osoby), D 14 (ZŠ), D 16 (SŠ).
 - a) Uveďte, na které dávky PP měla rodina nárok v tomto měsíci a určete jejich výši.
7. Manželé vykonávají již několik let dlouhodobou PP, v péči mají: D 6 (MŠ, II: stupeň závislosti na péči jiné osoby), D 11 (ZŠ), D 13 (spec. ZŠ, III. stupeň závislosti na péči jiné osoby), D 16 (SŠ, pobírá sirotčí důchod 4.508 Kč), D 17 (ÚP bez nároku na podporu), D 23 (VŠ, nadále žije s pěstouny ve společné domácnosti).
 - a) Uveďte, na které dávky PP měla rodina nárok v září a říjnu a určete jejich výši.
8. Žena vykonávající PP na přechodnou dobu měla v péči v září D 4 (MŠ). V říjnu D 4 (MŠ) a D 11 (ZŠ). V listopadu neměla v péči žádné dítě. V prosinci pečovala o 9leté dítě závislé na péči jiné osoby ve stupni II, toto dítě pobírá sirotčí důchod 3.788 Kč.
 - a) Uveďte, na které dávky PP měla žena a děti nárok v uvedených měsících a určete jejich výši.
9. Žena vykonávala PP na přechodnou dobu. V srpnu, září a říjnu měla v péči tyto děti: 2leté dítě, 9leté dítě (ZŠ) a 11leté dítě (ZŠ). K 1. 11. tr. ukončila PP na přechodnou dobu a zároveň do dlouhodobé PP přijala 2leté dítě, které do té doby měla v PP na přechodnou dobu.
 - a) Uveďte, na které dávky PP měla žena a děti nárok v říjnu a listopadu a určete jejich výši.

PRACOVNÍ LIST Č. 8

Státní sociální podpora

1. K čemu slouží státní sociální podpora?

--

2. Které dávky patří do systému státní sociální podpory?

--

3. Koho považujeme za nezaopatřené dítě?

4. Rodičovská dovolená, mateřská dovolená, peněžitá pomoc v mateřství, rodičovský příspěvek:

a) vysvětlíte vztahy mezi jednotlivými pojmy

--

b) definujte peněžitou pomoc v mateřství a rodičovský příspěvek

--

c) jaká je podpůrní doba a jak se určuje výše peněžité pomoci v mateřství a rodičovského příspěvku

--

PRACOVNÍ LIST Č. 9

Státní sociální podpora a dávky pěstounské péče

Posuďte, zda jsou jednotlivá tvrzení pravdivá

1. Problematiku státní sociální podpory upravuje zákon č. 110/2006 Sb., o státní sociální podpoře.	ano	ne
2. Ze systému SSP jsou poskytovány finanční dávky a sociální služby.	ano	ne
3. Finanční dávky poskytované ze systému SSP jsou závislé na výši příjmu v rodině.	ano	ne
4. Sociální služby poskytované ze systému SSP zahrnují služby rané péče, azylové domy pro matky s dětmi a intervenční centra (pomoc v případech domácího násilí).	ano	ne
5. Náklady na SSP hradí stát z prostředků státního rozpočtu.	ano	ne
6. Vyřizování žádostí o dávky SSP spadá do kompetence úřadů práce.	ano	ne
7. Za nezaopatřené nelze považovat dítě, které pobírá invalidní důchod 3. stupně.	ano	ne
8. Nezaopatřené dítě v plném přímém zaopatření ústavu se neposuzuje společně se svou rodinou.	ano	ne
9. Pro účely některých dávek SSP se posuzuje zdravotní stav dítěte. Stupeň zdravotního postižení posuzují posudkoví lékaři OSSZ.	ano	ne
10. Jednotlivé stupně dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu se označují jako dlouhodobě nemocný, dlouhodobě zdravotně postižený a dlouhodobě těžce zdravotně postižený.	ano	ne
11. Mezi testované dávky SSP patří porodné, přídavek na dítě, rodičovský příspěvek a příspěvek na bydlení.	ano	ne
12. Peněžitá pomoc v mateřství je netestovaná dávka SSP.	ano	ne
13. Pojmy rodičovský příspěvek a mateřská jsou synonyma.	ano	ne
14. Na rodičovský příspěvek má nárok rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině (nejdéle do 4 let věku tohoto dítěte). V průběhu rodičovské dovolené nesmí přesáhnout celkovou částku 220 000 Kč.	ano	ne
15. Pokud dítěti, na které by náležel rodičovský příspěvek, náleží příspěvek na péči, rodičovský příspěvek rodiči nenáleží.	ano	ne
16. U rodiče pobírajícího rodičovský příspěvek je sledován příjem z výdělečné činnosti. Měsíční limit příjmu je stanoven do částky 11 500 Kč.	ano	ne
17. Pohřebné je netestovaná dávka SSP. Náleží každé osobě, která vypraví pohřeb svému rodiči nebo svému dítěti.	ano	ne
18. Pohřebné je jednorázová dávka. Její výše činí 5 000 Kč.	ano	ne
19. Mezi dávky pěstounské péče patří příspěvek při převzetí dítěte, příspěvek na úhradu potřeb dítěte, odměna pěstouna a příspěvek na mobilitu.	ano	ne
20. Na dávky pěstounské péče má nárok pěstoun, který má v pěstounské péči alespoň 3 děti nebo 1 zdravotně postižené dítě.	ano	ne
21. Porodné je jednorázová dávka a činí 10 000 Kč pro 1 dítě.	ano	ne
22. Rozhodným obdobím pro porodné je kalendářní čtvrtletí předcházející kalendářnímu čtvrtletí, ve kterém se dítě narodilo.	ano	ne
23. Rozhodným obdobím pro přídavek na dítě je období školního roku předcházející měsíci, ve kterém byla podána žádost o dávku.	ano	ne
24. Společně posuzovanými osobami pro účely příspěvku na bydlení jsou osoby, které jsou hlášeny v bytě k trvalému pobytu.	ano	ne
25. Na přídavek na dítě má nárok nezaopatřené dítě, pokud příjem rodiny nepřevyšuje částku životního minima rodina x koeficient 2,4.	ano	ne
26. Výše přídavku na dítě je odstupňovaná podle věku nezaopatřeného dítěte.	ano	ne
27. Sociální příplatek je dávka SSP, která je určena rodinám se zdravotně postiženým členem.	ano	ne
28. Pro účely příspěvku na bydlení se za příjem považuje přídavek na dítě i rodičovský příspěvek.	ano	ne
29. Odměna pěstouna ve zvláštních případech je hodnocena jako „příjem ze zaměstnání“.	ano	ne
30. Odměna pěstouna je pravidelná měsíční dávka, jejíž výše je závislá na výši příjmu pěstouna ze zaměstnání.	ano	ne

2 SOCIÁLNÍ POMOC

Systém sociální pomoci je určen k zabezpečení základních životních potřeb osob v situaci absolutního nedostatku hmotných prostředků a v těch sociálních situacích, kdy osoby nejsou schopny samy ani s pomocí rodiny zabezpečovat svoje základní životní potřeby (reaguje na hmotnou a sociální nouzi).

Základními nástroji sociální pomoci jsou:

- **dávky pomoci v hmotné nouzi** – příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení, mimořádná okamžitá pomoc
- **dávky pro osoby se zdravotním postižením** – příspěvek na mobilitu, příspěvek na zvláštní pomůcku
- **příspěvek na péči**
- **sociální služby** – sociální poradenství, služby sociální péče, služby sociální prevence

Systém sociální pomoci je financován z více zdrojů:

- v první řadě se na financování podílí stát prostřednictvím státního rozpočtu – krajským a obecním úřadům jsou ze státního rozpočtu poskytovány účelové dotace
- vedle toho se na financování sociální pomoci podílejí krajské a obecní úřady prostřednictvím vlastních zdrojů – jedná se zejména o podíl na vybraných daních
- na financování se podílejí také občané jako příjemci dávek sociální pomoci
- významnou roli v poskytování sociální pomoci mají nestátní subjekty (občanská sdružení, nadace, církve ad.), které usilují o získání dotací na svou činnost (dotace prostřednictvím krajských úřadů, MPSV, fondů EU)

V rámci sociální pomoci lze rozlišovat:

- **financování sociálních služeb** – jedná se o pobytové sociální služby a služby ambulantní a terénní; rozlišujeme dvě základní metody financování:
 - ✓ dotace „na lůžko“ – je dotována služba, dotován je každý, kdo službu využívá
 - ✓ dotace na „hlavu“ – dotován je občan prostřednictvím sociální dávky, aby si sám mohl koupit sociální službu, kterou potřebuje
- **financování sociálních dávek** – prostřednictvím státního rozpočtu

3 POMOC V HMOTNÉ NOUZI

Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi upravuje systém pomoci v hmotné nouzi, který:

- je formou pomoci osobám s nedostatečnými příjmy, motivující tyto osoby k aktivní snaze zajistit si prostředky k uspokojení životních potřeb – vychází z principu, že každá osoba, která pracuje, se musí mít lépe než ta, která nepracuje, popřípadě se práci vyhýbá
- je jedním z opatření, kterými ČR bojuje proti sociálnímu vyloučení
- vymezuje situace spojené s nedostatečným zabezpečením základní obživy, bydlení a mimořádnými událostmi

Pomoc v hmotné nouzi je realizována prostřednictvím:

- **finančních dávek pomoci v hmotné nouzi:**
 - ✓ příspěvek na živobytí
 - ✓ doplatek na bydlení
 - ✓ mimořádná okamžitá pomoc
- **sociálního poradenství** – každá osoba má nárok na poskytnutí základních informací, které vedou nejen k řešení její současné situace, ale i k předcházení vzniku hmotné nouze; nedílnou součástí pomoci v hmotné nouzi je sociální práce s klienty

Hmotná nouze je stav, kdy osoba či rodina (společně posuzované osoby) nemá dostatečné příjmy a její celkové sociální a majetkové poměry neumožňují uspokojení základních životních potřeb na úrovni přijatelné pro společnost. Současně si tyto příjmy nemůže zvýšit (vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů), a vyřešit tak svoji nelehkou situaci vlastním přičiněním.

Osoba, která není v hmotné nouzi:

- nepracuje a není vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání na ÚP, s **výjimkou:**
 - ✓ osoby starší 68 let
 - ✓ poživatele starobního důchodu
 - ✓ osoby invalidní ve 3. stupni

- ✓ osoby pobírající dávky nemocenského pojištění z důvodu těhotenství a mateřství nebo rodičovský příspěvek
 - ✓ osoby osobně pečující o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II, III nebo IV
 - ✓ osoby osobně pečující o dítě ve věku do 10 let závislé na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I
 - ✓ poživatele příspěvku na péči ve stupni II, III nebo IV
 - ✓ nezaopatřeného dítěte
 - ✓ osoby dočasně práce neschopné
- je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání na ÚP a bez vážných důvodů odmítla vykonávat krátkodobé zaměstnání – ze stavu hmotné nouze je vyloučena po dobu 3 kalendářních měsíců následujících po měsíci, ve kterém došlo k odmítnutí
 - prokazatelně neprojevuje dostatečnou snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním, a to:
 - ✓ řádným uplatněním nároků a pohledávek
 - ✓ prodejem nebo jiným využitím majetku
 - je OSVČ, nepřihlásila se k nemocenskému pojištění, a proto nemá nárok na dávky nemocenského pojištění
 - osoba, které byla za neplnění povinností zákonného zástupce dítěte spojených s řádným plněním PŠD uložena sankce – ze stavu hmotné nouze je vyloučena po dobu 3 kalendářních měsíců
 - nastoupila výkon zabezpečovací detence nebo trestu odnětí svobody nebo byla vzata do vazby – tato skutečnost ale musí trvat celý kalendářní měsíc
 - osoba, které nevznikl nárok na nemocenské proto, že si pracovní neschopnost úmyslně přivodila
 - osoba, které nemocenské nenáleží nebo náleží ve snížené výši proto, že jí vznikla pracovní neschopnost zaviněná účastí ve rvačce, bezprostředním následkem opilosti nebo při spáchání úmyslného trestného činu

3.1 PŘÍSPĚVEK NA ŽIVOBYTÍ

Příspěvek na živobytí (PŽb) je základní dávka pomoci v hmotné nouzi, která řeší nedostatečnou příjmovou situaci osoby. Podmínkou nároku na PŽb je, že se osoba (společně posuzované osoby) nachází v hmotné nouzi.

Osoba se nachází v hmotné nouzi, jestliže její *příjem* a příjem společně posuzovaných osob po odečtení *přiměřených nákladů na bydlení* nedosahuje *částky živobytí*. Přitom se posuzuje, zda si osoba *příjem nemůže zvýšit vlastním přičiněním*.

3.1.1 Příjem

Při hodnocení příjmu pro účely posouzení stavu hmotné nouze a nároku na PŽb se uplatňuje jeden z motivačních prvků zákona – jde o zvýhodnění osob, které pracují, které příjmy i méně placenou práci, oproti osobám, které setrvávají pouze na dávkách pomoci v hmotné nouzi.

Za příjem se pro účely zákona o pomoci v hmotné nouzi považuje:

- 70% příjmu z výdělečné činnosti (čistý příjem)
- 80% příjmu z:
 - ✓ náhrady mzdy
 - ✓ dávky nemocenského pojištění
 - ✓ podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci
- 100% ostatních příjmů:
 - ✓ důchody, dávky SSP
 - ✓ s výjimkou dávek pěstounské péče, PŽb, příspěvku na péči u příjemce

Pro účely PŽb se příjmem rozumí příjem snížený o přiměřené náklady na bydlení.

Rozhodné období – období, za které se příjem zjišťuje:

- 3 kalendářní měsíce předcházející měsíci, ve kterém byla podána žádost o dávku
- v případě výrazného poklesu příjmu (zejména ztráta příjmu z výdělečné činnosti, ukončení výplaty podpory v nezaměstnanosti, podpory při rekvalifikaci, rodičovského příspěvku), rozhodné období počíná měsícem, ve kterém k výraznému poklesu došlo
- v průběhu pobírání dávky je rozhodným obdobím předcházející kalendářní měsíc

3.1.2 Zvýšení příjmu vlastním přičiněním

Současně se zjištěním příjmu osoby (společně posuzovaných osob) se orgán pomoci v hmotné nouzi zabývá posouzením možnosti či nemožnosti zvýšení zjištěného příjmu. Přitom však musí brát ohled na to, zda možnost zvýšení příjmu není omezena s ohledem na věk (nezaopatřenost dítěte, stáří), zdravotní stav (k tomu je nutné posouzení posudkovým lékařem), popřípadě s ohledem na jiné vážné důvody.

Zákon rozeznává dvě možnosti zvýšení příjmu vlastním přičiněním:

- **zvýšení příjmu řádným uplatněním nároků a pohledávek:**
 - ✓ nárok na dávky nemocenského a důchodového pojištění
 - ✓ nárok na dávky SSP
 - ✓ nárok na výživné
 - ✓ nároky z pracovních vztahů, na podporu v nezaměstnanosti a podporu při rekvalifikaci
- **zvýšení příjmu prodejem nebo jiným využitím majetku:**
 - ✓ prodej nebo jiné využití majetku se nevyžaduje u:
 - nemovitosti, kterou občan využívá k bydlení
 - prostředků zdravotnické techniky
 - zvláštních pomůcek osob s těžkým zdravotním postižením
 - motorového vozidla, které je využíváno k výdělečné činnosti, dopravě do školy nebo do zaměstnání
 - uzavřeného penzijního připojištění se státním příspěvkem
 - ✓ prodej nebo jiné využití majetku se nemusí vyžadovat u majetku, který přispívá k pracovnímu uplatnění osob
 - ✓ možnost zvýšení příjmu z uzavřeného stavebního spoření se posuzuje až po uplynutí 6 měsíců pobírání PŽb; v případě naspořené částky vyšší než 10 x ŽM rodiny, se k této možnosti zvýšení příjmu přihlíží ihned

Zákon umožňuje od požadavku zvýšení příjmu vlastním přičiněním upustit, pokud je zřejmé, že uplatnění by nebylo úměrné dosaženému zisku.

3.1.3 Přiměřené náklady na bydlení

Za přiměřené náklady na bydlení se považují skutečné náklady na bydlení, avšak maximálně do výše 30% příjmu osob, v Praze do výše 35% příjmu osob.

Skutečné náklady na bydlení – jedná se o náklady na bydlení skutečně vynaložené za předchozí 3 kalendářní měsíce (nájemné, daň z nemovitosti, úhrada spotřeby energií, úhrada za ústřední nebo dálkové vytápění, dodávku teplé vody, odvoz komunálního odpadu).

3.1.4 Částka živobytí

Aby bylo možné posoudit, zda se osoba (společně posuzované osoby) nachází ve stavu hmotné nouze, je nutné zabývat se částkou živobytí a její výší.

Pojem **živobytí** osoby lze charakterizovat jako úroveň příjmů v peněžní či věcné podobě, zabezpečující základní životní podmínky osoby, a to i s přihlédnutím ke snaze řešit situaci hmotné nouze, ve které se nachází. Základními parametry pro stanovení částky živobytí jsou existenční minimum (EM) jako výchozí hranice a životní minimum (ŽM) jako horní hranice. Částka živobytí je stanovena pro každou osobu individuálně, a to na základě její snahy a možností. Pro stanovení živobytí rodiny se jednotlivé částky živobytí osob sčítají.

3.1.5 Výplata příspěvku na živobytí

MPSV zajišťuje pro provádění zákona o pomoci v hmotné nouzi na vlastní náklady aplikační program (OK nouze) automatizovaného zpracování údajů potřebný pro rozhodování o dávkách, jejich výplatu a kontrolu, včetně jeho aktualizací, a poskytuje tento program bezplatně orgánům pomoci v hmotné nouzi. Orgány pomoci v hmotné nouzi jsou povinny tento program používat.

PŽb se vyplácí v kalendářním měsíci, za který náleží. Je-li zřejmé, že příjemce PŽb nedokáže s větší částkou finančních prostředků hospodařit, lze PŽb poskytovat týdně nebo denně. PŽb se poskytuje v peněžní nebo věcné formě, popř. v obou formách. Způsob výplaty PŽb může určit plátce tak, že nejméně 35% a nejvýše 65% dávky bude poskytnuto ve formě poukázky k nákupu zboží nebo prostřednictvím elektronického platebního prostředku.

Nedosahuje-li PŽb za měsíc částky 50 Kč, náleží v této částce. Výše dávky se zaokrouhluje na celé Kč nahoru.

3.2 DOPLATEK NA BYDLENÍ

Doplatek na bydlení (DB) je dávka pomoci v hmotné nouzi, která řeší nedostatečný příjem v souvislosti s úhradou nákladů na bydlení. Účelem dávky je pomoc osobám v hmotné nouzi krýt náklady na bydlení v případech, kdy jejich příjem po úhradě nákladů spojených s bydlením, nestačí k úhradě jejich živobytí.

3.2.1 Nárok na doplatek na bydlení

Nárok na DB má:

I.

- vlastník nebo nájemce bytu, který užívá byt v obci, v níž je hlášen k pobytu (ve výjimečných případech se nepřihlíží k tomu, zda má osoba v obci, v níž fakticky bydlí, trvalý pobyt, např. po rozvodu manželství, důsledky domácího násilí, odstěhování zletilých dětí v důsledku neshod s rodiči, zajištění bydlení osob ohrožených sociálním vyloučením) a má nárok na PŽb a příspěvek na bydlení ze systému SSP
- jestliže po úhradě nákladů na bydlení snížených o příspěvek na bydlení byl jeho příjem zvýšený o vyplacený PŽb nižší než částka živobytí osoby (společně posuzovaných osob)

II.

- vlastník nebo nájemce bytu, který užívá byt v obci, v níž je hlášen k pobytu a má nárok na příspěvek na bydlení ze systému SSP
- s přihlédnutím k celkovým sociálním a majetkovým poměrům nemá nárok na PŽb, protože příjem osoby (společně posuzovaných osob) přesáhl částku živobytí, ale nepřesáhl 1,3 násobek částky živobytí:
 - ✓ částka živobytí činí u zaopatřené osoby její EM
 - ✓ částka živobytí činí u nezaopatřené osoby její ŽM

3.2.2 Výplata doplatku na bydlení

DB náleží nejdéle po dobu 84 kalendářních měsíců v období 10 kalendářních let. Uvedené neplatí, jde-li o byt:

- který užívá osoba, které byl poskytnut příspěvek na úpravu tohoto bytu
- zvláštního určení, pokud je užíván osobou, jejíž zdravotní stav zvláštní úpravu vyžaduje
- kde žijí výlučně osoba nebo společně posuzované osoby starší 70 let

DB se poskytuje v peněžní formě. Bez souhlasu příjemce jej lze použít k přímé úhradě nájemného nebo služeb spojených s bydlením, a to tak, že plátce doplatku jej poukazuje pronajímateli nebo poskytovateli služeb.

DB se vyplácí v kalendářním měsíci, za který náleží. Se souhlasem příjemce může být DB, nepřesahuje-li jeho výše 100 Kč, vyplacen najednou po uplynutí delšího, nejdéle však ročního období.

3.3 MIMOŘÁDNÁ OKAMŽITÁ POMOC

Mimořádná okamžitá pomoc zahrnuje jednorázové finanční dávky poskytované osobám, které se ocitnou v situacích, které je nutno bezodkladně řešit. Zákon stanoví šest takových situací:

- nejsou plněny podmínky pro poskytnutí opakovaných dávek, ale v případě neposkytnutí pomoci **osobě hrozí vážná újma na zdraví** – dávku lze poskytnout v částce, která doplní příjem osoby do výše EM (v případě nezaopatřeného dítěte do ŽM)
- **postižení vážnou mimořádnou událostí** (živelní pohroma, větrná pohroma, ekologická havárie, požár apod.) – dávku lze poskytnout až do výše 15násobku částky životního minima jednotlivce, tj. až do výše 51 150 Kč
- nedostatek prostředků k úhradě jednorázového výdaje spojeného např. se zaplacením **poplatku za vystavení duplikátů osobních dokladů nebo v případě ztráty peněžních prostředků** – dávku lze poskytnout až do výše tohoto jednorázového výdaje
- **nedostatek prostředků k nákupu nebo opravě předmětů dlouhodobé potřeby** – dávku lze poskytnout až do výše těchto výdajů, maximálně však v průběhu kalendářního roku do výše 10násobku částky životního minima jednotlivce, tj. až do částky 34 100 Kč
- nedostatek prostředků k uhrazení odůvodněných **nákladů vznikajících v souvislosti se vzděláním nebo se zájmovou činností nezaopatřených dětí** a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociálně-právní ochranou dětí – dávku lze poskytnout až do výše těchto výdajů, maximálně však v průběhu kalendářního roku do výše 10násobku částky životního minima jednotlivce, tj. až do částky 34 100 Kč
- **ohrožení sociálním vyloučením** (osoba nemůže s ohledem na neuspokojivé sociální zázemí a nedostatek finančních prostředků úspěšně řešit svoji situaci) – dávku lze poskytnout až do výše 1000 Kč; v průběhu roku může být poskytnuta opakovaně, součet však nesmí překročit 4násobek částky životního minima jednotlivce, tj. maximálně částku 13 640 Kč; jedná se zejména o:
 - ✓ osoby propuštěné z výkonu zabezpečovací detence, výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody
 - ✓ osoby opouštějící zařízení, kde postoupily léčbu chorobných závislostí
 - ✓ osoby propuštěné ze školského zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy nebo z pěstounské péče po dosažení zletilosti (respektive v 19 letech)

- ✓ osoby bez přístřeší
- ✓ osoby, jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby

4 DÁVKY PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením vyjmenovává a definuje nárok na dávky pro osoby se zdravotním postižením.

Osobám se zdravotním postižením se poskytují:

- **finanční dávky:**
 - ✓ příspěvek na mobilitu
 - ✓ příspěvek na zvláštní pomůcku
- **průkaz osoby se zdravotním postižením**

O dávkách a průkazu rozhodují krajské pobočky úřadu práce.

4.1 PŘÍSPĚVEK NA MOBILITU

Nárok na příspěvek na mobilitu má:

- osoba starší 1 roku, která není schopna zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace¹⁰
- opakovaně se v kalendářním měsíci dopravuje nebo je dopravována (žadatel prokazuje čestným prohlášením)
- nejsou jí poskytovány pobytové sociální služby v domově pro osoby se zdravotním postižením, v domově pro seniory, v domově se zvláštním režimem nebo ve zdravotnickém zařízení ústavní péče
- s výjimkou podmínky opakovaného dopravování musí být ostatní podmínky splněny po celý kalendářní měsíc

Výše příspěvku na mobilitu činí za kalendářní měsíc 400 Kč.

¹⁰ Schopnost osoby zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace se pro nárok na příspěvek na mobilitu posuzuje podle zákona o sociálních službách stejným způsobem jako pro účely příspěvku na péči. Posouzení zdravotního stavu provádí OSSZ.

4.2 PŘÍSPĚVEK NA ZVLÁŠTNÍ POMŮCKU

Příspěvek na zvláštní pomůcku se poskytuje na:

- pořízení motorového vozidla
- pořízení vodícího psa
- na další zvláštní pomůcky – např. stavební práce spojené s uzpůsobením koupelny a WC, nájezdové ližiny, digitální čtecí přístroj, digitální zápisník s hlasovým výstupem nebo braillovým displejem, signalizace bytového zvonku, signalizace pláče dítěte a další¹¹

Podmínky nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku poskytovaný na pořízení motorového vozidla:

- nárok na příspěvek má osoba, která má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí anebo těžkou nebo hlubokou mentální retardaci charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu¹²
- osoba je starší 3 let
- osoba se opakovaně v kalendářním měsíci dopravuje a je schopna řídit motorové vozidlo nebo je schopna být převážena motorovým vozidlem – prokazuje se čestným prohlášením
- příspěvek se opětovně poskytne nejdříve po uplynutí 120 kalendářních měsíců po sobě jdoucích

Podmínky nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku, který je poskytován na pořízení vodícího psa:

- nárok má osoba, která má těžké zrakové postižení
- osoba je starší 15 let
- příspěvek se poskytne jen na pořízení psa, který byl vycvičen a předán právnickou nebo fyzickou osobou, která je členem mezinárodní organizace sdružující výcvikové školy

¹¹ upravuje vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením

¹² Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav – nepříznivý zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy trvá nebo má trvat déle než 1 rok.

Nárok na příspěvek na (další) zvláštní pomůcky má:

- osoba, která má těžké tělesné, sluchové nebo zrakové postižení¹³
- osoba starší:
 - ✓ 3 let, je-li tento příspěvek poskytován na úpravu bytu
 - ✓ 1 roku v ostatních případech
- osoba, pokud jí zvláštní pomůcka umožní sebeobsluhu nebo ji potřebuje k realizaci pracovního uplatnění, k přípravě na budoucí povolání, k získávání informací, vzdělávání anebo ke styku s okolím

Příspěvek na zvláštní pomůcku nelze poskytnout:

- jestliže je zvláštní pomůcka zdravotnickým prostředkem, který je plně hrazen z veřejného zdravotního pojištění anebo je osobě zapůjčen příslušnou zdravotní pojišťovnou
- jestliže je zvláštní pomůcka zdravotnickým prostředkem, který je částečně hrazen z veřejného zdravotního pojištění

Stanovení výše příspěvku na zvláštní pomůcku:

- na pořízení zvláštní **pomůcky, jejíž cena je < než 24 000 Kč**, se příspěvek poskytne v případě, je-li PŘR < 8 x ŽMR (výše příspěvku se stanoví tak, aby spoluúčast osoby činila 10 % z předpokládané ceny zvláštní pomůcky, nejméně však 1 000 Kč)
- výše příspěvku na pořízení zvláštní **pomůcky, jejíž cena je > než 24 000 Kč**, se stanoví tak, aby spoluúčast osoby činila 10 % z předpokládané ceny zvláštní pomůcky; maximální výše příspěvku na zvláštní pomůcku činí 350 000 Kč; jestliže osoba nemá dostatek finančních prostředků ke spoluúčasti, může být s přihlédnutím k míře využívání zvláštní pomůcky, k příjmu osoby a k celkovým sociálním a majetkovým poměrům určena nižší výše spoluúčasti, minimálně však 1 000 Kč
- **výše příspěvku na pořízení motorového vozidla** se stanoví s přihlédnutím k četnosti a důvodu dopravy, k příjmu osoby a k celkovým sociálním a majetkovým poměrům; maximální výše příspěvku na pořízení motorového vozidla činí 200 000 Kč
- součet vyplacených příspěvků na zvláštní pomůcku nesmí v 60 kalendářních měsících po sobě jdoucích přesáhnout částku 800 000 Kč

¹³ těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí nebo těžké sluchové postižení anebo těžké zrakové postižení charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu

- rozhodným obdobím, za které se zjišťuje příjem, je kalendářní čtvrtletí předcházející kalendářnímu měsíci, ve kterém byla podána žádost o příspěvek na zvláštní pomůcku

4.3 PRŮKAZ OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Osobám, kterým byl přiznán příspěvek na péči, příspěvek na mobilitu nebo příspěvek na zvláštní pomůcku, vydává krajská pobočka ÚP **kartu sociálních systémů**, která slouží také jako **průkaz osoby se zdravotním postižením**:

- průkaz TP (průkaz osoby s těžkým zdravotním postižením)
- průkaz ZTP (průkaz osoby se zvlášť těžkým zdravotním postižením)
- anebo průkaz ZTP/P (průkaz osoby se zvlášť těžkým zdravotním postižením s potřebou průvodce)

Průkaz osoby se zdravotním postižením náleží též osobě starší 1 roku, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace nebo je uznána závislou na pomoci jiné osoby:

- průkaz TP náleží osobám, které jsou považovány pro účely příspěvku na péči za osoby závislé na pomoci jiné osoby ve stupni I
- průkaz ZTP náleží osobám, které jsou považovány pro účely příspěvku na péči za osoby závislé na pomoci jiné osoby ve stupni II
- průkaz ZTP/P náleží osobám, které jsou považovány pro účely příspěvku na péči za osoby závislé na pomoci jiné osoby ve stupni III nebo stupni IV

Držitel průkazu TP má nárok na:

- vyhrazené místo k sezení ve veřejných dopravních prostředcích pro pravidelnou hromadnou dopravu osob
- přednost při osobním projednávání své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání (za osobní projednávání záležitostí se nepovažuje nákup v obchodech ani obstarávání placených služeb ani ošetření a vyšetření ve zdravotnických zařízeních)

Držitel průkazu ZTP má nárok na:

- výhody průkazu TP
- bezplatnou dopravu pravidelnými spoji místní veřejné hromadné dopravy osob (tramvaji, trolejbusy, autobusy, metrem)
- slevu 75 % jízdného ve 2. vozové třídě osobního vlaku a rychlíku ve vnitrostátní přepravě a slevu 75 % v pravidelných vnitrostátních spojích autobusové dopravy

Držitel průkazu ZTP/P má nárok na:

- výhody průkazu TP a ZTP
- bezplatnou dopravu průvodce veřejnými hromadnými dopravními prostředky v pravidelné vnitrostátní osobní hromadné dopravě
- bezplatnou dopravu vodícího psa, je-li úplně nebo prakticky nevidomý, pokud ho nedoprovází průvodce

Osobě, která je držitelem průkazu ZTP nebo průkazu ZTP/P, a průvodci držitele průkazu ZTP/P, může být poskytnuta sleva ze vstupného na divadelní a filmová představení, koncerty a jiné kulturní a sportovní akce.

5 SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Problematiku sociálních služeb a příspěvku na péči upravuje **zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách**

Sociální služba je činnost nebo soubor činností zajišťující pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení.

Zásady poskytování sociálních služeb:

- **respektování lidských práv** – sociální služby musí být poskytovány v zájmu osob a v náležité kvalitě takovými způsoby, aby bylo vždy důsledně zajištěno dodržování lidských práv a základních svobod osob
- **zachování lidské důstojnosti** – rozsah a forma pomoci a podpory poskytnuté prostřednictvím sociálních služeb musí zachovávat lidskou důstojnost osob
- **motivace klientů** – pomoc musí vycházet z individuálně určených potřeb osob, musí působit na osoby aktivně, podporovat rozvoj jejich samostatnosti, motivovat je k takovým činnostem, které nevedou k dlouhodobému setrvání nebo prohlubování nepříznivé sociální situace, a posilovat jejich sociální začleňování

Základní druhy sociálních služeb:

- sociální poradenství
- služby sociální péče
- služby sociální prevence

Formy poskytování sociálních služeb:

- **pobytové sociální služby** – služby spojené s ubytováním v zařízeních sociálních služeb
- **ambulantní sociální služby** – služby, za kterými osoba dochází, je doprovázena nebo dopravována do zařízení sociálních služeb a součástí služby není ubytování
- **terénní sociální služby** – služby, které jsou osobě poskytovány v jejím přirozeném sociálním prostředí

Zařízení sociálních služeb – pro poskytování sociálních služeb se zřizují tato zařízení sociálních služeb:

- centra denních služeb
- denní stacionáře
- týdenní stacionáře
- domovy pro osoby se zdravotním postižením
- domovy pro seniory
- domovy se zvláštním režimem
- chráněné bydlení
- azylové domy
- domy na půl cesty
- zařízení pro krizovou pomoc
- nízkoprahová denní centra
- nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
- noclehárny
- terapeutické komunity
- sociální poradny
- sociálně terapeutické dílny
- centra sociálně rehabilitačních služeb
- pracoviště rané péče
- intervenční centra
- zařízení následné péče

Základní činnosti při poskytování sociálních služeb:

- pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu
- pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu
- poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy
- poskytnutí ubytování, popřípadě přenocování
- pomoc při zajištění chodu domácnosti
- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti
- sociální poradenství
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím
- sociálně terapeutické činnosti

- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí
- telefonická krizová pomoc
- nácvik dovedností pro zvládání péče o vlastní osobu, soběstačnosti a dalších činností vedoucích k sociálnímu začlenění
- podpora vytváření a zdokonalování základních pracovních návyků a dovedností

5.1 SOCIÁLNÍ PORADENSTVÍ

Sociální poradenství zahrnuje:

- **základní sociální poradenství** – každá osoba má nárok na bezplatné poskytnutí základního sociálního poradenství o možnostech řešení nepříznivé sociální situace nebo jejího předcházení:
 - ✓ je základní činností při poskytování všech druhů sociálních služeb
 - ✓ poskytovatelé sociálních služeb jsou vždy povinni tuto činnost zajistit
- **odborné sociální poradenství:**
 - ✓ je poskytováno se zaměřením na potřeby jednotlivých okruhů sociálních skupin osob v občanských poradnách, manželských a rodinných poradnách, poradnách pro seniory, poradnách pro osoby se zdravotním postižením, poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí
 - ✓ zahrnuje též sociální práci s osobami, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností
 - ✓ součástí odborného poradenství je i půjčování kompenzačních pomůcek

5.2 SLUŽBY SOCIÁLNÍ PÉČE

Každý má právo na poskytování služeb sociální péče v nejméně omezujícím prostředí.

Služby sociální péče napomáhají osobám zajistit jejich fyzickou a psychickou soběstačnost, s cílem umožnit jim v nejvyšší možné míře zapojení do běžného života společnosti, a v případech, kdy toto vylučuje jejich stav, zajistit jim důstojné prostředí a zacházení.

Mezi služby sociální péče náleží:

- **osobní asistence** – terénní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby; služba se poskytuje bez časového omezení, v přirozeném sociálním prostředí osob a při činnostech, které osoba potřebuje
- **pečovatelská služba** – terénní nebo ambulantní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, a rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby; služba poskytuje konkrétní úkony ve vymezeném čase v domácnostech osob a v zařízeních sociálních služeb
- **tísňová péče** – terénní služba, kterou se poskytuje nepřetržitá distanční hlasová a elektronická komunikace s osobami vystavenými stálému vysokému riziku ohrožení zdraví nebo života v případě náhlého zhoršení jejich zdravotního stavu nebo schopností
- **průvodcovské a předčitatelské služby** – terénní nebo ambulantní služby poskytované osobám, jejichž schopnosti jsou sníženy z důvodu věku nebo zdravotního postižení v oblasti orientace nebo komunikace, napomáhá jim osobně si vyřídit vlastní záležitosti; služby mohou být poskytovány též jako součást jiných služeb
- **podpora samostatného bydlení** – terénní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby
- **odlehčovací služby** – terénní, ambulantní nebo pobytové služby poskytované osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, o které je jinak pečováno v jejich přirozeném sociálním prostředí; cílem služby je umožnit pečující fyzické osobě nezbytný odpočinek

- **centra denních služeb** – v centrech denních služeb se poskytují ambulantní služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby
- **denní stacionáře** – v denních stacionářích se poskytují ambulantní služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku nebo zdravotního postižení, a osobám s chronickým duševním onemocněním, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby
- **týdenní stacionáře** – v týdenních stacionářích se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku nebo zdravotního postižení, a osobám s chronickým duševním onemocněním, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby
- **domovy pro osoby se zdravotním postižením** – v domovech pro osoby se zdravotním postižením se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby
- **domovy pro seniory** – v domovech pro seniory se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby
- **domovy se zvláštním režimem** – v domovech se zvláštním režimem se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách, a osobám se stařeckou, Alzheimerovou demencí a ostatními typy demencí, které mají sníženou soběstačnost z důvodu těchto onemocnění, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby; režim v těchto zařízeních při poskytování sociálních služeb je přizpůsoben specifickým potřebám těchto osob
- **chráněné bydlení** – pobytová služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby; chráněné bydlení má formu skupinového, popřípadě individuálního bydlení
- **sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče** – ve zdravotnických zařízeních ústavní péče se poskytují pobytové sociální služby osobám, které již nevyžadují ústavní zdravotní péči, ale vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nejsou schopny se obejít bez pomoci jiné fyzické osoby, a nemohou být proto

propuštěny ze zdravotnického zařízení ústavní péče do doby, než jim je zabezpečena pomoc osobou blízkou nebo jinou fyzickou osobou nebo zajištěno poskytování terénních nebo ambulantních sociálních služeb anebo pobytových sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb

5.3 SLUŽBY SOCIÁLNÍ PREVENCE

Služby sociální prevence napomáhají zabránit sociálnímu vyloučení osob, které jsou tímto ohroženy pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí a ohrožení práv a oprávněných zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby.

Cílem služeb sociální prevence je napomáhat osobám k překonání jejich nepříznivé sociální situace a chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů.

Mezi služby sociální prevence náleží:

- **raná péče** – terénní služba, popřípadě doplněná ambulantní formou služby; raná péče je služba poskytovaná dítěti a rodičům dítěte ve věku do 7 let, které je zdravotně postižené, nebo jehož vývoj je ohrožen v důsledku nepříznivého zdravotního stavu; služba je zaměřena na podporu rodiny a podporu vývoje dítěte s ohledem na jeho specifické potřeby
- **telefonická krizová pomoc** – terénní služba poskytovaná na přechodnou dobu osobám, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví nebo života nebo v jiné obtížné životní situaci, kterou přechodně nemohou řešit vlastními silami
- **tlumočnické služby** – terénní, popřípadě ambulantní služby poskytované osobám s poruchami komunikace způsobenými především smyslovým postižením, které zamezuje běžné komunikaci s okolím bez pomoci jiné fyzické osoby
- **azylové domy** – poskytují pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení
- **domy na půl cesty** – poskytují pobytové služby zpravidla pro osoby do 26 let věku, které po dosažení zletilosti opouštějí školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, popř. pro osoby z jiných zařízení pro péči o děti a mládež, a pro osoby, které jsou propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranné léčby
- **kontaktní centra** – jsou nízkoprahová zařízení poskytující ambulantní, popřípadě terénní služby osobám ohroženým závislostí na návykových látkách; cílem služby je snižování sociálních a zdravotních rizik spojených se zneužíváním návykových látek
- **krizová pomoc** – terénní, ambulantní nebo pobytová služba na přechodnou dobu poskytovaná osobám, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví nebo života, kdy přechodně nemohou řešit svoji nepříznivou sociální situaci vlastními silami

- **intervenční centra** – na základě vykázaní ze společného obydlí je osobě ohrožené násilným chováním vykázané osoby nabídnuta pomoc nejpozději do 48 hodin od doručení kopie úředního záznamu o vykázaní intervenčnímu centru; pomoc intervenčního centra může být poskytnuta rovněž na základě žádosti osoby ohrožené násilným chováním jiné osoby obývající s ní společné obydlí nebo i bez takového podnětu, a to bezodkladně poté, co se intervenční centrum o ohrožení osoby násilným chováním dozví; sociální služby v intervenčním centru jsou poskytovány jako služby ambulantní, terénní nebo pobytové; součástí služby je zajištění spolupráce a vzájemné informovanosti mezi intervenčními centry, poskytovateli jiných sociálních služeb, orgány sociálně-právní ochrany dětí, obcemi, útvary Policie ČR a obecní policie, i s ostatními orgány veřejné správy
- **nízkoprahová denní centra** – poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby pro osoby bez přístřeší
- **nízkoprahová zařízení pro děti a mládež** – poskytují ambulantní, popř. terénní služby dětem ve věku od 6 do 26 let ohroženým společensky nežádoucími jevy; cílem služby je zlepšit kvalitu jejich života předcházením nebo snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících se způsobem jejich života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky k řešení jejich nepříznivé sociální situace; služba může být poskytována osobám anonymně
- **noclehárny** – poskytují ambulantní služby osobám bez přístřeší, které mají zájem o využití hygienického zařízení a přenocování
- **služby následné péče** – ambulantní nebo pobytové služby poskytované osobám s chronickým duševním onemocněním a osobám závislým na návykových látkách, které absolvovaly ústavní léčbu ve zdravotnickém zařízení, absolvovaly ambulantní léčbu nebo se jí podrobují, nebo osobám, které abstinují
- **sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi** – terénní, popř. ambulantní služby poskytované rodině s dítětem, jehož vývoj je ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě krizové sociální situace, kterou rodiče nedokáží sami bez pomoci překonat, a u kterého existují další rizika ohrožení jeho vývoje
- **sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením** – ambulantní, popř. terénní služby poskytované osobám v důchodovém věku nebo osobám se zdravotním postižením ohroženým sociálním vyloučením

- **sociálně terapeutické dílny** – ambulantní služby poskytované osobám se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení, které nejsou z tohoto důvodu umístitelné na otevřeném ani chráněném trhu práce; jejich účelem je dlouhodobá a pravidelná podpora zdokonalování pracovních návyků a dovedností prostřednictvím sociálně pracovní terapie
- **terapeutické komunity** – poskytují pobytové služby i na přechodnou dobu pro osoby závislé na návykových látkách nebo osoby s chronickým duševním onemocněním, které mají zájem o začlenění do běžného života
- **terénní programy** – jsou terénní služby poskytované osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy; služba je určena pro problémové skupiny osob, uživatele návykových látek nebo omamných psychotropních látek, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny; cílem služby je tyto osoby vyhledávat a minimalizovat rizika jejich způsobu života; služba může být osobám poskytována anonymně
- **sociální rehabilitace** – je soubor specifických činností směřujících k dosažení samostatnosti, nezávislosti a soběstačnosti osob, a to rozvojem jejich specifických schopností a dovedností, posilováním návyků a nácvikem výkonu běžných, pro samostatný život nezbytných činností alternativním způsobem využívajícím zachovaných schopností; poskytuje se formou terénních a ambulantních služeb nebo formou pobytových služeb poskytovaných v centrech sociálně rehabilitačních služeb

5.4 ÚHRADA NÁKLADŮ ZA SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Sociální služby se poskytují bez úhrady nákladů, za částečnou úhradu nákladů nebo za plnou úhradu nákladů.

Sociální služby poskytované bez úhrady:

- sociální poradenství
- raná péče
- telefonická krizová pomoc
- tlumočnické služby
- krizová pomoc
- sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
- sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením
- terénní programy
- sociální rehabilitace
- sociální služby v kontaktních centrech a nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež
- služby sociálně terapeutických dílen
- sociální služby intervenčních center

Sociální služby poskytované za úhradu:

- úhradu nákladů za poskytování sociálních služeb hradí osoba ve výši sjednané ve smlouvě uzavřené s poskytovatelem sociální služby
- péče se hradí např. u pečovatelské služby, osobní asistence, v domovech pro seniory, v domovech pro osoby se zdravotním postižením, v týdenních stacionářích, v domovech se zvláštním režimem, chráněném bydlení
- maximální výši úhrady stanoví **vyhláška č. 505/2006 Sb.**
- **po úhradě za ubytování a stravu při poskytování pobytových služeb:**
 - ✓ v týdenních stacionářích musí osobě zůstat alespoň 25 % jejího příjmu
 - ✓ v domovech pro osoby se zdravotním postižením, domovech pro seniory, domovech se zvláštním režimem a ve zdravotnických zařízeních ústavní péče musí osobě zůstat alespoň 15 % jejího příjmu
- na úhradě nákladů se může spolupodílet také např. osoba blízká, pokud osoba, které je sociální služba poskytována, nemá vlastní příjem nebo její příjem nepostačuje na úhradu nákladů

- **úhrada za péči se stanoví při poskytování** pobytových služeb ve výši přiznaného příspěvku na péči (v týdenních stacionářích maximálně ve výši 75 % přiznaného příspěvku na péči)
- **péči se rozumí:**
 - ✓ pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu
 - ✓ pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu
 - ✓ pomoc při zajištění chodu domácnosti
 - ✓ výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti
 - ✓ zprostředkování kontaktu se společenským prostředím
 - ✓ sociálně terapeutické činnosti
 - ✓ pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí

6 PŘÍSPĚVEK NA PÉČI

Příspěvek na péči (PnP) je finanční dávka poskytovaná osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby – tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci při zvládání základních životních potřeb osob.

Náklady na PnP se hradí ze státního rozpočtu.

O PnP rozhoduje krajská pobočka úřadu práce.

PnP se vyplácí v kalendářním měsíci, za který náleží.

PnP se vyplácí prostřednictvím karty sociálních systémů.

Nárok na PnP má:

- **osoba, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti, pokud jí tuto pomoc poskytuje:**
 - ✓ osoba blízká
 - ✓ asistent sociální péče¹⁴
 - ✓ poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb
 - ✓ dětský domov
 - ✓ speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu
- nárok na PnP má tato osoba i po dobu, po kterou je jí poskytována zdravotní péče formou ústavní péče v nemocnici nebo odborném léčebném ústavu
- **PnP se nevyplácí, jestliže:**
 - ✓ je oprávněné osobě po celý kalendářní měsíc¹⁵ poskytována zdravotní péče formou ústavní péče v nemocnici nebo odborném léčebném ústavu
 - ✓ výše uvedené neplatí v případě, kdy je s oprávněnou osobou do ústavní péče v nemocnici nebo odborném léčebném ústavu přijata jako průvodce fyzická

¹⁴ **Asistentem sociální péče** může být pouze fyzická osoba, která je starší 18 let věku a zdravotně způsobilá (za zdravotně způsobilou osobu se nepovažuje osoba, která má sama nárok na PnP, ledaže lékařským posudkem ošetřujícího lékaře doloží, že je schopna tuto pomoc poskytovat). Asistent sociální péče je povinen s osobou, které poskytuje pomoc, uzavřít písemnou smlouvu o poskytnutí pomoci. Náležitostmi smlouvy je označení smluvních stran, rozsah pomoci, místo a čas poskytování pomoci a výše úhrady za pomoc.

¹⁵ Podmínka celého kalendářního měsíce není splněna, pokud k přijetí do zdravotnického zařízení došlo 1. den v kalendářním měsíci nebo k propuštění z tohoto zařízení došlo poslední den v kalendářním měsíci (např. nástup do zdravotnického zařízení 1. 2. a propuštění 30. 4. → podmínka celého kalendářního měsíce byla splněna jen v měsíci březnu).

osoba, která byla uvedena v žádosti o PnP, popřípadě ohlášena jako osoba poskytující pomoc

Stanovení stupně závislosti na pomoci jiné fyzické osoby a výše PnP:

- při posuzování stupně závislosti se hodnotí **schopnost zvládat 10 základních životních potřeb** v závislosti na dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu:
 - ✓ mobilita
 - ✓ orientace
 - ✓ komunikace
 - ✓ stravování
 - ✓ oblékání a obouvání
 - ✓ tělesná hygiena
 - ✓ výkon fyziologické potřeby
 - ✓ péče o zdraví – hodnotí se ve vztahu ke konkrétnímu zdravotnímu postižení a režimu stanovenému ošetřujícím lékařem
 - ✓ osobní aktivity
 - ✓ péče o domácnost – nehodnotí se u osob do 18 let věku
- za každou oblast základních životních potřeb, které osoba prokazatelně není schopna zvládat z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, je přidělen bod. Podle počtu získaných bodů je osoba zařazena do příslušného stupně závislosti na pomoci jiné fyzické osoby, od kterého se odvíjí **výše PnP**:

stupeň závislosti	osoby od 1 ¹⁶ do 18 let věku ¹⁷		osoby od 18 let věku	
	počet potřebných bodů	výše PnP	počet potřebných bodů	výše PnP
stupeň I lehká závislost	3	3. 000 Kč	3 – 4	800 Kč
stupeň II středně těžká závislost	4 – 5	6. 000 Kč	5 – 6	4. 000 Kč
stupeň III těžká závislost	6 – 7	9. 000 Kč	7 – 8	8. 000 Kč
stupeň IV úplná závislost	8 – 9	12. 000 Kč	9 – 10	12. 000 Kč

¹⁶ Nárok na PnP nemá osoba mladší 1 roku.

¹⁷ Dosáhne-li oprávněná osoba 18 let věku, vyplácí se od následujícího kalendářního měsíce PnP v nové výši odpovídající stupni závislosti stanovenému před 18. rokem věku. Současně ÚP zahájí řízení za účelem nového stanovení stupně závislosti u osoby starší 18 let věku a tomu odpovídající výše PnP.

Zvýšení PnP:

- částky PnP se zvyšují o 2 000 Kč za kalendářní měsíc, **jestliže PŘR < 2 x ŽMR**
- zvýšení PnP náleží pouze:¹⁸
 - ✓ nezaopatřenému dítěti do 18 let věku, kterému náleží PnP, s výjimkou:
 - dítěte, kterému náleží příspěvek na úhradu potřeb dítěte ze systému dávek PP
 - dítěte, jemuž nenáleží příspěvek na úhradu potřeb dítěte ze systému dávek PP proto, že požívá důchod z důchodového pojištění, který je stejný nebo vyšší než PnP
 - dítěte, které je v plném přímém zaopatření zařízení pro péči o děti nebo mládež
 - ✓ rodiči, kterému náleží PnP a který pečuje o nezaopatřené dítě do 18 let věku
- pro účely zvýšení PnP se příjmem oprávněné osoby nebo společně posuzovaných osob rozumí příjmy podle zákona o SSP
- okruh společně posuzovaných osob se posuzuje podle zákona o SSP
- rozhodným obdobím, za které se zjišťuje příjem, je období kalendářního čtvrtletí předcházejícího kalendářnímu čtvrtletí, na které se nárok na výplatu zvýšení PnP prokazuje

Postup při posuzování nároku na PnP:

- **žadatel o PnP je povinen:**
 - ✓ podat na ÚP písemnou žádost na tiskopisu předepsaném MPSV
 - ✓ podrobit se sociálnímu šetření – při sociálním šetření se zjišťuje schopnost samostatného života osoby v přirozeném sociálním prostředí; sociální šetření provádí sociální pracovník; o provedeném sociálním šetření vyhotovuje písemný záznam, který na požádání předkládá posuzované osobě
 - ✓ předložit lékařské nálezy ošetřujících lékařů
 - ✓ podrobit se vyšetření zdravotního stavu lékařem OSSZ, ve zdravotnickém zařízení určeném OSSZ anebo jinému odbornému vyšetření
 - ✓ osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na PnP, jeho výši nebo výplatu
- **ÚP zašle příslušné OSSZ žádost** o posouzení stupně závislosti osoby – součástí této žádosti je písemný záznam o sociálním šetření a kopie žádosti osoby o PnP

¹⁸ zavedení zvýšení PnP od 1. 1. 2012 „kompenzuje“ zrušený sociální příplatek

- při posuzování stupně závislosti osoby **vychází OSSZ:**
 - ✓ ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem ošetřujícího lékaře
 - ✓ z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře
 - ✓ z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby
- **OSSZ zašle příslušnému ÚP stejnopis posudku** s uvedením základních životních potřeb, které osoba není schopna zvládat – na základě toho je osoba zařazena do příslušného stupně závislosti na pomoci jiné fyzické osoby

Příjemcem PnP je:

- oprávněná osoba
- zákonný zástupce nebo jiná fyzická osoba, které byla nezletilá oprávněná osoba svěřena do péče
- zvláštní příjemce, jestliže oprávněná osoba nemůže PnP přijímat nebo jej nevyužívá k zajištění potřebné pomoci – s ustanovením zvláštního příjemce musí oprávněná osoba souhlasit

Příjemce PnP je povinen:

- písemně ohlásit příslušnému ÚP do 8 dnů změny ve skutečnostech rozhodných pro nárok na PnP, jeho výši nebo výplatu
- na vyžádání správního orgánu, který provádí kontrolu využívání PnP, prokázat, že byl příspěvek využit k zajištění pomoci – nejvýše 1 rok zpětně:
 - ✓ a to způsobem, který osvědčí využití příspěvku
 - ✓ nebo dokladem o vyplacení příspěvku fyzickým nebo právnickým osobám, které poskytují pomoc při zvládání základních životních potřeb, uvedeným v žádosti o PnP
 - ✓ anebo využitím platební funkce karty sociálních systémů

Osoba blízká nebo asistent sociální péče, který poskytuje oprávněné osobě pomoc, jsou povinni:

- do 8 dnů písemně ohlásit příslušnému ÚP přijetí oprávněné osoby do ústavní péče v nemocnici nebo odborném léčebném ústavu a propuštění z tohoto zařízení, pokud tuto povinnost nemůže splnit příjemce PnP

- tuto povinnost má i dětský domov a zařízení sociálních služeb, jestliže poskytuje oprávněné osobě pobytové sociální služby
- výše uvedení mají taktéž povinnost ohlásit úmrtí oprávněné osoby příslušnému ÚP do 8 dnů ode dne úmrtí oprávněné osoby

Kontrolní činnost ÚP – ÚP kontroluje, zda:

- byl PnP využit k zajištění pomoci
- je pomoc poskytována osobou blízkou, asistentem sociální péče, poskytovatelem sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb nebo dětským domovem anebo speciálním lůžkovým zdravotnickým zařízením hospicového typu
- je pomoc poskytována osobně tím, kdo byl uveden v žádosti o PnP
- způsob poskytované pomoci a její rozsah odpovídá stanovenému stupni závislosti a zda je zaměřena na základní životní potřeby, které podle výsledku posouzení stupně závislosti OSSZ není osoba schopna zvládat
- je osoba blízká nebo asistent sociální péče poskytující pomoc zdravotně způsobilý
- byla s poskytovatelem sociálních služeb uzavřena smlouva o poskytování sociálních služeb

Zabezpečení osoby blízké a asistenta sociální péče:

- poskytuje-li oprávněné osobě pomoc osoba blízká nebo asistent sociální péče, vydá těmto osobám ÚP na jejich žádost bezplatně písemné potvrzení prokazující dobu této péče pro účely hmotné nouze, zdravotního pojištění, důchodového pojištění a zaměstnanosti; v tomto potvrzení vždy uvede stupeň závislosti osoby, které je péče poskytována

PRACOVNÍ LIST Č. 10

Pomoc v hmotné nouzi

1. Které finanční dávky patří do okruhu pomoci v hmotné nouzi:

--	--	--

2. Vyjmenujte alespoň 3 příklady, kdy se osoba nenachází v hmotné nouzi:

3. Co je pro účely příspěvku na živobytí hodnoceno jako zvýšení příjmu vlastním přičiněním:

4. V kterých případech je občanům poskytována mimořádná okamžitá pomoc:

5. Posuďte, zda jsou jednotlivé výroky pravdivé:

1. Systém pomoci v hmotné nouzi je součástí systému sociálního pojištění.	ano	ne
2. Problematika pomoci v hmotné nouzi je upravena zákonem o životním a existenčním minimu.	ano	ne
3. Příspěvek na živobytí je finanční dávka určená především pro zaměstnané osoby.	ano	ne
4. Základní podmínkou nároku na příspěvek na živobytí je, že se osoba nachází v hmotné nouzi.	ano	ne
5. Nárok na příspěvek na živobytí má osoba, jejíž příjem po odpočtu přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí.	ano	ne
6. Pro účely posouzení nároku na příspěvek na živobytí se dokládá příjem za 3 kalendářní měsíce předcházející měsíci, ve kterém byla předána žádost o dávku.	ano	ne
7. Výše částky živobytí se odvíjí od částek životního a existenčního minima.	ano	ne
8. Po požiteli příspěvku na živobytí se ke zvýšení příjmu nevyžaduje prodej nemovitosti, kterou využívá k bydlení.	ano	ne
9. Žádosti o dávky hmotné nouze přijímá úřad práce.	ano	ne
10. Pojmy doplatek na bydlení a příspěvek na bydlení jsou v systému sociálního zabezpečení chápány jako synonyma.	ano	ne

PRACOVNÍ LIST Č. 11

Příspěvek na živobytí

1. rodina žijící v Brně

	PŘ		
O 47, zam.	7. 364 Kč		
M 42, DPN – nemocenské	6. 320 Kč		
D 5, MŠ	---		
adop. D 10, ZŠ	---		
D 16, SŠ	---		
D 20, svob. matka, VŠ, RP	7. 600 Kč		
→ D 2	---		
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		

SNNB = 4. 370 Kč

2. rodina žijící na vesnici, 287 obyvatel

	PŘ		
vdovec O 55, zam.	10. 690 Kč		
vdovecký důchod	4. 870 Kč		
D 17, SŠ, sirotčí důchod	2. 380 Kč		
D 28, zam.	5. 340 Kč		
D 31, ÚP, Pvn	3. 910 Kč		
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		

SNNB = 3. 020 Kč

3. rodina žijící v Praze

	PŘ		
O 40, zam.	12. 550 Kč		
M 33, MD (PPM)	8. 230 Kč		
poskytuje péči D 10, III. st. →	náleží jí za péči PnP		
D 2 měs., PD	500 Kč		
D 10, III. st. závislosti (PnP)	9. 000 Kč		
D 12, ZŠ	---		
D 13, ZŠ	---		
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		

SNNB = 7. 025 Kč

4. manželé žijící na vesnici, 1560 obyvatel

	PŘ		
M 67, SD	5. 890 Kč		
Ž 62, SD	6. 210 Kč		
II. st. závislosti, PnP	4. 000 Kč		
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		

SNNB = 3. 450 Kč

PRACOVNÍ LIST Č. 12

Dávky pro osoby se zdravotním postižením

1. Příspěvek na mobilitu:

kdo má nárok na dávku	
výše příspěvku	

2. Od kterého věku se poskytuje příspěvek na zvláštní pomůcku, konkrétně:

na pořízení motorového vozidla	
na pořízení vodícího psa	
na další zvláštní pomůcky	

3. Jak se určuje výše příspěvku na zvláštní pomůcku, pokud se jedná o:

pomůcku, jejíž cena je nižší než 24 000 Kč	
pomůcku, jejíž cena je vyšší než 24 000 Kč	
motorové vozidlo	

4. Které výhody využívají držitelé průkazů pro osoby se zdravotním postižením:

průkaz TP	
průkaz ZTP	
průkaz ZTP/P	

PRACOVNÍ LIST Č. 13

Sociální služby

1. Vysvětlete rozdíl mezi službami sociální péče a službami sociální prevence:

služby sociální péče	služby sociální prevence

2. Základní a odborné sociální poradenství:

	základní sociální poradenství	odborné sociální poradenství
kdo službu poskytuje		
účel služby		

3. Maximální výše úhrady sociálních služeb, pokud je poskytována/poskytováno:

ubytování v oblasti služeb sociální péče	
oběd	
celodenní strava	
pečovatelská služba nebo osobní asistence	

4. Doplňte údaje do tabulky:

1. intervenční centra	
druh sociální služby	
účel sociální služby	
cílová skupina	
forma sociální služby	
2. odlehčovací služby	
druh sociální služby	
účel sociální služby	
cílová skupina	
forma sociální služby	
3. denní stacionáře	
druh sociální služby	
účel sociální služby	
cílová skupina	
forma sociální služby	

4. chráněné bydlení	
druh sociální služby	
účel sociální služby	
cílová skupina	
forma sociální služby	
5. domy na půl cesty	
druh sociální služby	
účel sociální služby	
cílová skupina	
forma sociální služby	
6. nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	
druh sociální služby	
účel sociální služby	
cílová skupina	
forma sociální služby	
7. pečovatelská služba	
druh sociální služby	
účel sociální služby	
cílová skupina	
forma sociální služby	
8. azylové domy	
druh sociální služby	
účel sociální služby	
cílová skupina	
forma sociální služby	
9. domovy pro seniory	
druh sociální služby	
účel sociální služby	
cílová skupina	
forma sociální služby	

PRACOVNÍ LIST Č. 14

System sociální pomoci

1. Pan Josef Havránek (65 let) je starobní důchodce, je osamělý, žije sám ve vlastním bytě. V posledním roce se výrazně zhoršil jeho zdravotní stav, takže není schopný zvládat veškerou péči o svou osobu a o domácnost. Občas mu pomůže sousedka, ale ta nemůže vždy, protože je zaměstnaná a má malé děti. Pan Havránek se telefonicky obrátil na pracovníky sociální poradny a žádá o radu ve své situaci. Poskytněte mu informace o:
 - a) příspěvku na péči a uveďte:
 - k čemu dávka slouží
 - u kterého úřadu se o ni žádá
 - co následuje po podání žádosti, s čím musí klient počítat, co doložit apod.
 - kdo a jak rozhoduje o nároku na dávku
 - jaká je výše dávky
 - b) doporučte panu Havránkovi alespoň 2 vhodné sociální služby a uveďte:
 - jejich název a charakteristiku, k čemu slouží, co klientům poskytují
 - zda je služba zpoplatněna, na co se úhrada vztahuje
2. Paní Jana Novotná (42 let, v ID 3. stupně) je svobodná matka. V péči má 2 děti: 15leté dítě navštěvuje ZŠ, 17leté dítě studuje SŠ. Paní Novotná požádala o příspěvek na péči, ten jí byl přiznán ve 2. stupni. Dozvěděla se o možnosti zvýšení příspěvku na péči, proto podala žádost. V předchozím kalendářním čtvrtletí činil průměrný čistý měsíční příjem rodiny: u matky invalidní důchod 9.385 Kč, obě děti pobírají přídavek na dítě a také výživné, které pro jedno dítě činí 1.500 Kč měsíčně
 - a) Posuďte, zda bude mít paní Novotná nárok na zvýšení příspěvku na péči. V jaké výši a jak dlouho jej bude pobírat?
 - b) U kterého úřadu se žádá o zvýšení příspěvku na péči?
 - c) Na co musí být základní i navýšená část příspěvku na péči použita? Jsou stanovena nějaká pravidla?
3. Manželé Viktor (47 let, zaměstnaný) a Miriam (45 let, zaměstnaná) Koláčkovi mají 3 děti. 12letá Petra a 14letý Josef navštěvují ZŠ, 19letý Viktor je mentálně postižený (pobírá ID 3. stupně). Manželé Koláčkovi se o Viktora celou dobu starali. Převážnou část péče zajišťovala matka, která byla v domácnosti, nyní ale nastoupila do zaměstnání. Rodiče řeší, jak skloubit zaměstnanost s péčí o Viktora. Žádají o informace, jaké možnosti se nabízejí, pokud by s nimi Viktor nadále bydlel pod jednou střechou, nebo kdyby zkusili možnost podporovaného samostatného bydlení. Definitivně by se rozhodli podle toho, s čím by byl Viktor spokojený.
 - a) Navrhněte, které sociální služby by mohla rodina využít – pro každou variantu alespoň 2 služby.
 - b) Jednotlivé sociální služby charakterizujte, včetně poplatků za poskytované služby.

PRACOVNÍ LIST Č. 15

System sociální pomoci

1. Paní Zdeňka Šterbová (40 let, zaměstnaná, svobodná matka) žije ve společné domácnosti se svými 3 dětmi: 14letým dítětem (dítě závislé na pomoci jiné fyzické osoby ve st. 2, pobírá příspěvek na péči, navštěvuje ZŠ), 16letým dítětem (dítě závislé na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni 3, pobírá příspěvek na péči, navštěvuje SŠ pro osoby se zdravotním postižením), 17letým dítětem (registrované na ÚP bez nároku na PnP).

V předchozím kalendářním čtvrtletí činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u matky příjem ze zaměstnání 8.218 Kč, nezaopatřené děti pobírají přídavek na dítě a dále výživné – každé dítě ve výši 1.500 Kč.

V předchozím kalendářním roce činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u matky příjem ze zaměstnání 11.953 Kč, nezaopatřené děti pobíraly přídavek na dítě a dále výživné – každé dítě ve výši 1.500 Kč.

- Posuďte, zda bude mít rodina nárok na zvýšení příspěvku na péči. Pokud ano, určete jeho výši (včetně základní výše) a uveďte, komu bude zvýšen.
 - Uveďte, k čemu příspěvek na péči slouží, k čemu jej musí rodina využívat.
2. Manželé Valentovi (Jarmila – 41 let, zam., Prokop – 45 let, ID 3. st., osoba závislá na pomoci jiné osoby ve st. 2, pobírá PnP) bydlí ve společné domácnosti se svými 4 dětmi: 5letým Prokopem, 7letou Karolínou (dítě závislé na pomoci jiné osoby ve st. 2, pobírá PnP, navštěvuje spec. ZŠ), 15letým Arnoštem (navštěvuje ZŠ) a 19letým Radimem (zam.).

V posledním období se začaly objevovat vážnější zdravotní problémy u 5letého Prokopa. Vzhledem ke zkušenostem se zdravotním stavem dcery Karolíny podali manželé Valentovi žádost o příspěvek na péči pro syna Prokopa. Pan Valenta, dcera Karolína i syn Prokop mají zrakové postižení.

V předchozím kalendářním čtvrtletí činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u matky příjem ze zaměstnání 8.783 Kč, u otce invalidní důchod 7.027 Kč a PnP, nezaopatřené děti přídatky na děti, 7letá Karolína PnP, 19letý Radim příjem ze zaměstnání 9.033 Kč. Zároveň rodina čerpala příspěvek na bydlení 287 Kč.

V předchozím kalendářním roce činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u matky příjem ze zaměstnání 10.228 Kč, u otce invalidní důchod 6.158 Kč a PnP, nezaopatřené děti přídatky na děti, 7letá Karolína PnP, 19letý Radim studoval SŠ. Zároveň rodina čerpala příspěvek na bydlení 580 Kč.

- Posuďte, zda bude mít rodina nárok na zvýšení příspěvku na péči. Pokud ano, určete jeho výši a uveďte, komu bude zvýšen.
- Uveďte, co rodiče a jejich syna Prokopa čeká po podání žádosti o PnP. Co musí doložit. Jak a kdo rozhoduje o nároku na dávku. Jaká je výše dávky.
- Pokud by rodina nebyla schopna zabezpečit své potřeby z příjmů a čerpaných sociálních dávek, je ještě nějaká možnost sociální pomoci? Pokud ano, podrobně seznajte manžele Valentovi s daným druhem pomoci.
- Pan Valenta se od známého dozvěděl, že je možnost požádat o průkaz pro zdravotně postižené. Vysvětlete mu, o co jde, co jej bude čekat po podání žádosti a k čemu by mu takový průkaz sloužil.

PRACOVNÍ LIST Č. 16

Organizace a řízení SZA

Popište význam a úkoly uvedených institucí v systému sociálního zabezpečení:

Ministerstvo práce a sociálních věcí	
Česká správa sociálního zabezpečení	
Okresní správy sociálního zabezpečení/ Městská správa sociálního zabezpečení/ Pražská správa sociálního zabezpečení	
Krajské pobočky úřadu práce	
Městské úřady a krajské úřady – sociální odbory	

PRACOVNÍ LIST Č. 17

Závěrečné opakování – schéma systému sociálního zabezpečení ČR

System (pilř) SZA	Subsystem	Jednotlivá opatření (dávky, služby)

PRACOVNÍ LIST Č. 18

Závěrečné opakování – teorie sociálního zabezpečení

Pojem	Definice
sociální zabezpečení	
pilíře sociálního zabezpečení (vyjmenovat)	
nezaopatřené dítě	
životní a existenční minimum	
minimální mzda	
společně posuzované osoby	
podpůrčí doba	
rozhodné období	
vyměřovací základ	
rozhodný příjem	
rozdíl mezi zdravotním a nemocenským pojištěním	
rozdíl mezi mateřskou a rodičovskou dovolenou	
ochranná lhůta	

PRACOVNÍ LIST Č. 19

Závěrečné opakování – teorie sociálního zabezpečení

1. Doplňte údaje do tabulky:

Název sociální dávky	Úřad, který přijímá žádosti	System (pilíř) SZP
nemocenské		
příspěvek na péči		
příspěvek na mobilitu		
invalidní důchod		
přídavek na dítě		
peněžitá pomoc v mateřství		
porodné		
starobní důchod		
podpora v nezaměstnanosti		
sirotčí důchod		
náhrada mzdy		
příspěvek na zvl. pomůcku		

2. Spojte pojmy, které spolu souvisejí:

1. peněžitá pomoc v mateřství		A. testovaná dávka státní sociální podpory
2. nemocenské		B. ztráta živitele
3. podpora při rekvalifikaci		C. mateřská dovolená
4. přídavek na dítě		D. úřad práce
5. příspěvek na živobytí		E. hmotná nouze
6. rodičovská dovolená		F. rodičovský příspěvek
7. sirotčí důchod		G. péče o nemocného člena rodiny
8. ošetrovné		H. dočasná pracovní neschopnost
9. příspěvek na bydlení		I. trvalý pobyt

3. U níže uvedených sociálních dávek napište, k čemu slouží:

Název sociální dávky	Účel sociální dávky
nemocenské	
peněžitá pomoc v mateřství	
podpora v nezaměstnanosti	
přídavek na dítě	
rodičovský příspěvek	
příspěvek na péči	
starobní důchod	

PRACOVNÍ LIST Č. 20

Závěrečné opakování

- Pan Josef Janatka je zaměstnaný na zkrácený úvazek. V únoru tr. získal hrubou mzdu 7.597 Kč, v březnu získal hrubou mzdu 7.238 Kč a mimořádné odměny 2.300 Kč. Zaměstnavatel hradí sociální pojištění ve zvýšeném režimu.
 - Určete výši sociálního a zdravotního pojištění zaměstnance i zaměstnavatele za měsíc únor.
 - Určete výši sociálního a zdravotního pojištění zaměstnance i zaměstnavatele za měsíc březen.
- Paní Karolína Jetelová ukončila k 31. 1. tr. pracovní poměr. Měla zajištěnou novou práci, do které měla nastoupit od 1. 2. Vzhledem k rodinným problémům ale nemohla do nového zaměstnání nastoupit a zaměstnavatel odmítl pozdější nástup. Paní Jetelové tedy nezbylo, než se zaregistrovat na úřad práce, což učinila až první pracovní den v měsíci březnu. Není si jistá, zda nepochybila v souvislosti s úhradou sociálního a zdravotního pojištění za měsíc únor.
 - Poskytněte paní Jetelové vyčerpávající informace v oblasti úhrady sociálního a zdravotního pojištění za měsíc únor.
- Zaměstnanec Martin Bouda byl uznán dočasně práce neschopným od 27. 2. do 11. 4. tr. Za rozhodné období činí jeho denní vyměřovací základ 890 Kč a průměrný hrubý hodinový výdělek 112 Kč. Pracovní doba je 6 hodin, v pracovní dny.
 - Bude mít pan Bouda v době pracovní neschopnosti nárok na nějakou kompenzaci ušlé mzdy? Pokud ano, uveďte název dávek a důvody nároku.
 - Kdo dávky vyplatí?
 - Určete výši dávek za jednotlivé měsíce.
- Zaměstnanec Pavel Zelený byl uznán dočasně práce neschopným od 3. 3. do 4. 5. tr. Za rozhodné období činí jeho denní vyměřovací základ 1.081 Kč a průměrný hrubý hodinový výdělek 164,32 Kč. Pracovní doba je 8 hodin, v pracovní dny.
 - Vypočítejte výši náhrady mzdy.
 - Vypočítejte výši nemocenského za každý měsíc zvlášť.
- Paní Petra Kaderková (43 let, vdova) je zaměstnaná. Je matkou 2 dětí ve věku 6 a 14 let. Ve dnech 2. – 12. 3. tr. ošetřovala své nemocné 6leté dítě. Její denní vyměřovací základ za rozhodné období činí 901 Kč.
 - Posuďte, zda bude mít paní Kaderková nárok na ošetřovné. Svou odpověď zdůvodněte.
 - Bude po tuto dobu omluvena v zaměstnání? Pokud ano, co musí předložit?
 - Jaká by byla v daném případě maximální podpůrná doba? Odpověď zdůvodněte.
 - Vypočítejte celkovou výši dávky.

6. Paní Daniela Janů (37 let, vdaná) je zaměstnaná. Je matkou 2 dětí ve věku 4 a 7 let. Ve dnech 6. – 30. 3. tr. byla uznána dočasně práce neschopnou. Od 6. do 13. 3. byla hospitalizována v nemocnici, poté byla odeslána domů s doporučením lékaře, že je nutné, aby o ni prvních 7 dní po návratu z nemocnice někdo pečoval. Manžel musel 5. 3. odjet na pracovní cestu, proto se této péči ujala matka paní Janů – Jitka Kovářová (56 let, zaměstnaná). Paní Kovářová musela přijet z vedlejšího města, kde bydlí, a vzít si volno v zaměstnání.
- Bude mít paní Kovářová nárok na nějakou dávku související s péčí o nemocnou dceru? Svou odpověď zdůvodněte.
 - Bude mít paní Janů nárok na nějakou dávku související s pracovní neschopností? Svou odpověď zdůvodněte.
7. Paní Tereza Novotná (nar. 13. 4. 1986) žije ve společné domácnosti se svým manželem (zaměstnaný) a 4letým dítětem. Dne 1. 3. tr. se zaregistrovala na úřad práce. Před registrací na úřad práce byla 4 roky na rodičovské dovolené. Nyní hledá práci. Pracovnice úřadu práce jí nabídla možnost navštěvovat rekvalifikační kurz v průběhu měsíce dubna. Paní Novotná se do kurzu přihlásila.
- Bude mít paní Novotná nárok na nějaké sociální dávky? Svou odpověď zdůvodněte.
 - Má-li nárok, určete výši dávek po celou podpůrčí dobu.
8. Paní Milada Sedláčková se narodila 29. 4. 1960. Do evidence uchazečů o zaměstnání na úřadu práce se zaregistrovala 1. 3. tr. Před registrací na úřad práce byla téměř 7 let zaměstnaná v jedné soukromé firmě, kde ale k 28. 2. dostala výpověď (zaměstnavatel rušil některá pracovní místa). Zaměstnavatel jí vyplatil 3měsíční odstupné. Průměrný čistý měsíční příjem paní Sedláčkové činil 27.578 Kč.
- Posuďte, zda bude mít paní Sedláčková nárok na některou z dávek zabezpečení v nezaměstnanosti. Svou odpověď zdůvodněte.
 - Má-li nárok, určete výši dávek po celou podpůrčí dobu.

PRACOVNÍ LIST Č. 21

Závěrečné opakování

1. Paní Karla Šedivá (54 let, zaměstnaná) je rozvedená. Ve společné domácnosti s ní žije 5 dětí: 10letá Zdena (navštěvuje základní školu), 17letá Pavlína (je registrovaná na úřadu práce bez nároku na podporu v nezaměstnanosti), 19letý Patrik (studuje střední školu v denní formě studia), 25letá Michaela (je zaměstnaná) a 26letá Kateřina (studuje vysokou školu v denní formě studia). Nezletilé děti jsou svěřeny do péče matky.

V předchozím kalendářním čtvrtletí činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u matky příjem ze zaměstnání 12.690 Kč, u dcery Michaely (25letá) příjem ze zaměstnání 7.563 Kč. Výživné pro každé nezaopatřené dítě bylo 1.000 Kč.

V předchozím kalendářním roce činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u matky příjem ze zaměstnání 11.783 Kč, u dcery Michaely (25letá) příjem ze zaměstnání 10.357 Kč. Jiné příjmy rodina neměla. Výživné pro každé nezaopatřené dítě bylo 1.000 Kč.

 - a) Určete společně posuzované osoby pro účely nároku na přídavek na dítě a stanovte jejich životní minimum.
 - b) Posuďte, zda má rodina nárok na přídavky na děti. Pokud ano, určete jejich výši pro každé dítě.
2. Manželé Karel (55 let, zaměstnaný) a Jarmila (53 let, zaměstnaná) Novotní žijí ve společné domácnosti se svými 6 dětmi: 9letým Karlem (navštěvuje základní školu), 13letými dvojčaty Petrem a Ondřejem (navštěvují základní školu), 16letou Markétou (studuje střední školu v denní formě studia, před 10 lety ji manželé Novotní adoptovali), 18letou Kristýnou (je zaregistrovaná na úřadu práce bez nároku na podporu v nezaměstnanosti) a 24letým Pavlem (je zaměstnaný a dálkově studuje vysokou školu).

V předchozím kalendářním čtvrtletí činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u otce příjem ze zaměstnání 10.553 Kč, u matky příjem ze zaměstnání 9.347 Kč, u syna Pavla (24letý) příjem ze zaměstnání 6.021 Kč.

V předchozím kalendářním roce činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u otce příjem ze zaměstnání 7.220 Kč, u matky příjem ze zaměstnání 8.315 Kč, u syna Pavla (24letý) příjem ze zaměstnání 12.370 Kč. Jiné příjmy rodina neměla.

 - a) Určete společně posuzované osoby pro účely nároku na přídavek na dítě a stanovte jejich životní minimum.
 - b) Posuďte, zda má rodina nárok na přídavky na děti. Pokud ano, určete jejich výši pro každé dítě.
3. Paní Marie Závodníková (26 let, zaměstnaná) nastoupila od 1. 1. na mateřskou dovolenou (tj. 6 týdnů před očekávaným termínem porodu). U svého současného zaměstnavatele je zaměstnaná 17 měsíců. Předtím byla 2 roky zaměstnaná v jiné firmě. 17. 2. porodila své první dítě. Žije ve společné domácnosti se svým manželem (35 let, zaregistrovaný na úřadu práce, pobírá podporu v nezaměstnanosti).

V předchozím kalendářním čtvrtletí činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u otce podpora v nezaměstnanosti 4.218 Kč, u matky příjem ze zaměstnání 13.029 Kč.

V předchozím kalendářním roce činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u otce příjem ze zaměstnání 17.903 Kč, u matky příjem ze zaměstnání 13.563 Kč.

Denní vyměřovací základ paní Závodníkové je 503 Kč.

 - a) Posuďte, zda bude mít paní Závodníková nárok na porodné, určete jeho výši.
 - b) Posuďte, zda bude mít rodina nárok na přídavek na dítě, určete jeho výši.

- c) Na které dávky související se zabezpečením ženy v době těhotenství a mateřství bude mít paní Závodníková nárok? Svou odpověď zdůvodněte. Určete podpůrnou dobu a výši dávek. Kde a na základě čeho bude paní Závodníková o jednotlivé dávky žádat?
4. Paní Vilma Kohoutová (22 let) žije ve společné domácnosti se svým manželem. Paní Kohoutová dokončila 20. 1. studium VŠ. Zaměstnání nehledá, protože je těhotná. Očekávaný termín porodu je 25. 3. Pan Kohout (24 let) studuje VŠ v denní formě studia, zároveň je zaměstnaný na částečný úvazek.
V předchozím kalendářním čtvrtletí činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: příjem ze zaměstnání 10.212 Kč u pana Kohouta.
V předchozím kalendářním roce činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: příjem ze zaměstnání 8.956 Kč u pana Kohouta.
Denní vyměřovací základ pana Kohouta je 428 Kč.
- Jak dlouho bude paní Kohoutová po ukončení VŠ studia hodnocena jako nezaopatřená dítě? Má se někde registrovat? Svou odpověď zdůvodněte.
 - Bude mít paní Kohoutová nárok na nějaké dávky související se zabezpečením ženy v době těhotenství a mateřství? Svou odpověď zdůvodněte a určete podpůrnou dobu a výši dávek.
 - Jak bude probíhat úhrada sociálního a zdravotního pojištění paní Kohoutové v době péče o dítě?
 - Měla paní Kohoutová a její manžel nárok na přídavek na dítě? Pokud ano, v jakém období a v jaké výši? Svou odpověď zdůvodněte.
 - Bude mít paní Kohoutová nárok na porodné? Pokud ano, určete jeho výši.
5. Paní Hana Pivodová (zaměstnaná 8 let u jednoho zaměstnavatele, žije s druhem v nesezdaném soužití) nastoupila 14. 2. tr. na mateřskou dovolenou (tj. 6 týdnů před očekávaným termínem porodu). 4 dny před očekávaným termínem porodu (22. 3.) porodila dvojčata. Její denní vyměřovací základ činí 931 Kč.
- Posuďte, zda bude mít paní Pivodová nárok na peněžitou pomoc v mateřství. Svou odpověď zdůvodněte.
 - Bude-li mít nárok, určete výši dávky po celou podpůrnou dobu.
6. Pan Vlastimil Boublík (61 let, starobní důchodce) je vlastníkem rodinného domku v menší obci s 379 obyvateli. Společně v domku s ním žije jeho manželka (54 let, zaměstnaná) a dále 21leté dítě (studuje vysokou školu v denní formě studia), 26leté dítě (v evidenci úřadu práce, bez nároku na podporu v nezaměstnanosti) a 28leté dítě (svobodná matka, na mateřské dovolené) se svým půlročním dítětem. Všichni jsou v domku hlášeni k trvalému pobytu.
V předchozím kalendářním čtvrtletí činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u otce starobní důchod 8450 Kč, u matky příjem ze zaměstnání 9.210 Kč, u 21letého dítěte přídavek na dítě 700 Kč, u 28letého dítěte peněžitá pomoc v mateřství 9.560 Kč a u jejího půlročního dítěte přídavek na dítě 500 Kč a výživné 1.500 Kč.
V předchozím kalendářním roce činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u otce starobní důchod 8.270 Kč, u matky příjem ze zaměstnání 11.490 Kč, u 21letého dítěte (v předchozím kalendářním roce studovalo střední školu denním způsobem) přídavek na dítě 700 Kč, u 26letého dítěte (v předchozím kalendářním roce studovalo vysokou školu denním způsobem) přídavek na dítě 700 Kč, u 28letého dítěte příjem ze zaměstnání 14.580 Kč. Jiné příjmy rodina neměla.
Průměrná měsíční výše nákladů na bydlení (zálohy za plyn, elektřinu,...) činila v předchozím kalendářním čtvrtletí 3.720 Kč, v předchozím kalendářním roce činila 3.130 Kč.
- Určete okruh společně posuzovaných osob pro účely příspěvku na bydlení a stanovte životní minimum společně posuzovaných osob.
 - Posuďte, zda bude mít rodina nárok na příspěvek na bydlení. Pokud ano, určete jeho výši.

PRACOVNÍ LIST Č. 22

Závěrečné opakování

1. Paní Milada Studénková byla zaměstnaná v soukromé firmě, kde pracovala do 28. 2. tr. Pracovní poměr ukončila na vlastní žádost z důvodu přechodu do jiného zaměstnání, kam nastoupí od 1. 4. Za únor získala hrubou mzdu 9.383 Kč. Během měsíce března se nechce registrovat na úřad práce.
 - a) Jaká byla výše sociálního a zdravotního pojištění za měsíc únor?
 - b) Jak má paní Studénková postupovat při úhradě sociálního a zdravotního pojištění v měsíci březnu?
2. Pan Erik Potměšil je zaměstnaný. Od 13. 2. tr. byl lékařem uznán dočasně práce neschopným z důvodu operace. Po návratu z nemocnice bude ještě asi 2 měsíce v domácím léčení. Průměrný hrubý hodinový výdělek činí za rozhodné období 168,73 Kč, denní vyměřovací základ 1.402 Kč. Pracovní doba je v pracovní dny, 8 hodin denně.
 - a) Posuďte, zda bude mít pan Potměšil nárok na náhradu mzdy a nemocenské.
 - b) Bude-li mít nárok, určete výši náhrady mzdy a nemocenské za únor a březen.
3. Paní Věra Nedomová (47 let, vdaná) je zaměstnaná. Žije ve společné domácnosti se svým manželem, jsou bezdětní. Pan Nedoma (zaměstnaný) byl skoro 2 měsíce v nemocnici, protože měl autonehodu. Nyní se má vrátit domů. Lékař sdělil paní Nedomové, že je nutné, aby alespoň 7 dní po návratu z nemocnice o manžela pečovala, protože nebude schopen se o sebe plně postarat. Denní vyměřovací základ paní Nedomové činí 925 Kč.
 - a) Bude mít paní Nedomová nárok na nějakou dávku související s péčí o nemocného manžela? Svou odpověď zdůvodněte.
 - b) Bude-li nárok na dávku, jaká bude podpůrní doba a celková výše dávky?
 - c) Bude mít pan Nedoma nárok na nějakou dávku související s pracovní neschopností? Svou odpověď zdůvodněte.
4. Paní Anděla Kotoulová (nar. 17. 8. 1963) žije ve společné domácnosti s manželem (zaměstnaný) a 2 dětmi (obě studují střední školu). Matka paní Anděly (75 let, starobní důchodkyně) před 2 lety těžce onemocněla. Její zdravotní stav jí neumožňoval samostatné bydlení. Vzhledem k tomu, že se její zdravotní stav nadále zhoršoval a dcera ji nechtěla umístit do ústavu, ukončila zaměstnání, aby se mohla o matku starat. Matka měla vyřízený příspěvek na péči ve 3. stupni a ten předávala dceři za péči, kterou jí poskytovala. Matka paní Anděly zemřela 20. 2. tr.

Paní Anděla se 3. 3. zaregistrovala na úřad práce a požádala o podporu v nezaměstnanosti. Zároveň požádala o zařazení do rekvalifikačního kurzu pro pečovatelky, protože má zkušenosti s péčí o maminku a chtěla by se této činnosti věnovat i profesionálně. Pracovnice úřadu práce jí vyhověla a zařadila ji do kurzu v měsících dubnu a květnu tr.

 - a) Má paní Kotoulová nárok na podporu v nezaměstnanosti, příp. na jiné dávky? Svou odpověď zdůvodněte.
 - b) Má-li nárok, určete výši dávky/dávek po celou podpůrní dobu.

PRACOVNÍ LIST Č. 23

Závěrečné opakování

- Paní Marie Závodníková (26 let, zaměstnaná) nastoupila od 1. 1. tr. na mateřskou dovolenou (tj. 6 týdnů před očekávaným termínem porodu). U svého současného zaměstnavatele je zaměstnaná 17 měsíců. Předtím byla 2 roky zaměstnaná v jiné firmě. 17. 2. porodila své první dítě. Žije ve společné domácnosti se svým manželem (35 let, zaregistrovaný na úřadu práce, pobírá podporu v nezaměstnanosti).

V předchozím kalendářním čtvrtletí činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u otce podpora v nezaměstnanosti 4.218 Kč, u matky příjem ze zaměstnání 13.029 Kč. V předchozím kalendářním roce činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u otce příjem ze zaměstnání 17.903 Kč, u matky příjem ze zaměstnání 13.563 Kč. Denní vyměřovací základ paní Závodníkové je 503 Kč.

 - Posuďte, zda bude mít paní Závodníková nárok na porodné, určete jeho výši.
 - Posuďte, zda bude mít rodina nárok na přídavek na dítě, určete jeho výši.
 - Na které dávky související se zabezpečením ženy v době těhotenství a mateřství bude mít paní Závodníková nárok? Svou odpověď zdůvodněte. Určete podpůrnou dobu a výši dávek. Kde a na základě čeho bude paní Závodníková o jednotlivé dávky žádat?
- Pan Vlastimil Boublík (61 let, starobní důchodce) je vlastníkem rodinného domku v menší obci s 379 obyvateli. Společně v domku s ním žije jeho manželka (54 let, zaměstnaná) a dále 21leté dítě (studuje vysokou školu v denní formě studia), 26leté dítě (v evidenci úřadu práce, bez nároku na podporu v nezaměstnanosti) a 28leté dítě (svobodná matka, na mateřské dovolené) se svým půlročním dítětem. Všichni jsou v domku hlášeni k trvalému pobytu.

V předchozím kalendářním čtvrtletí činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u otce starobní důchod 8.450 Kč, u matky příjem ze zaměstnání 9.210 Kč, u 21letého dítěte přídavek na dítě 700 Kč, u 28letého dítěte peněžité pomoci v mateřství 9.560 Kč a u jejího půlročního dítěte přídavek na dítě 500 Kč a výživné 1.500 Kč.

V předchozím kalendářním roce činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u otce starobní důchod 8.270 Kč, u matky příjem ze zaměstnání 11.490 Kč, u 21letého dítěte (v předchozím kalendářním roce studovalo střední školu denním způsobem) přídavek na dítě 700 Kč, u 26letého dítěte (v předchozím kalendářním roce studovalo vysokou školu denním způsobem) přídavek na dítě 700 Kč, u 28letého dítěte příjem ze zaměstnání 14.580 Kč. Jiné příjmy rodina neměla.

Průměrná měsíční výše nákladů na bydlení (zálohy za plyn, elektřinu,...) činila v předchozím kalendářním čtvrtletí 3.720 Kč, v předchozím kalendářním roce činila 3.130 Kč.

 - Určete okruh společně posuzovaných osob pro účely příspěvku na bydlení a stanovte životní minimum společně posuzovaných osob.
 - Posuďte, zda bude mít rodina nárok na příspěvek na bydlení. Pokud ano, určete jeho výši.
- Manželé Bezděkovi pochovali dne 15. 3. 201_ svou dceru (22 let, studovala v denní formě studia VŠ). Paní Bezděková neví, zda budou mít nárok pohřebné a u kterého úřadu se o dávku žádá.

 - Seznamte paní Bezděkovou s jejími nároky.

PRACOVNÍ LIST Č. 24

Závěrečné opakování

1. Manželé Moučkoví vykonávají již několik let dlouhodobou pěstounskou péči. V této péči mají 1 dítě: 15leté dítě (dítě závislé na pomoci jiné fyzické osoby ve st. 3, navštěvuje speciální základní školu).
Další 3 děti měli v dlouhodobé PP, po dosažení zletilosti s nimi nadále bydlí ve společné domácnosti: 22leté dítě (studuje VOŠ denní formou studia, pobírá invalidní důchod 3.754 Kč), 24leté dítě (osoba závislá na pomoci jiné fyzické osoby ve st. 2, studuje vysokou školu denní formou studia, pobírá sirotčí důchod 4.811 Kč), 25leté (zaměstnané, dálkově studuje VŠ).
Od 1. 3. tr. byly manželům Moučkovým do dlouhodobé PP svěřeny další 2 děti: 4leté, 6leté (dítě závislé na pomoci jiné fyzické osoby ve st. 1).
 - a) Posuďte, na které dávky pěstounské péče měla rodina nárok v měsíci březnu. Uveďte název dávek a jejich výši.
2. Paní Vanda Prášková (41 let, v ID 3. st., osoba závislá na pomoci jiné fyzické osoby ve st. 2, pobírá příspěvek na péči) je rozvedená. Ve společné domácnosti žije se svými 2 dětmi, které jsou svěřeny do její péče: 16leté dítě (dítě závislé na pomoci jiné fyzické osoby ve st. 2, pobírá příspěvek na péči, studuje SŠ denní formou studia), 17leté dítě (registrované na ÚP bez nároku na P v N).
V předchozím kalendářním čtvrtletí činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u matky ID 8.218 Kč a příspěvek na péči, u 16letého dítěte příspěvek na péči, nezaopatřené děti pobírají přídatky na děti a výživné – každé dítě ve výši 2.000 Kč.
V předchozím kalendářním roce činily průměrné čisté měsíční příjmy rodiny: u matky ID 7.953 Kč a příspěvek na péči, u 16letého dítěte příspěvek na péči, nezaopatřené děti pobíraly přídatky na děti a výživné – každé dítě ve výši 1.500 Kč.
 - a) Posuďte, zda bude mít rodina nárok na zvýšení příspěvku na péči. Pokud ano, určete jeho výši a uveďte, komu bude zvýšen.
 - b) Uveďte, k čemu příspěvek na péči slouží, k čemu jej musí rodina využívat. Jakým způsobem probíhalo posuzování nároku na příspěvek na péči, když o něj žádala paní Prášková a její dítě?
3. Doporučte, stručně vysvětlete a uveďte informace o úhradě sociálních služeb vhodných pro vyjmenované situace (počet služeb vždy v závorce):
 - a) Paní Taťána žije ve společné domácnosti s manželem a 2 nezletilými dětmi. Delší dobu je vystavena domácímu násilí ze strany manžela (2).
 - b) Pan Zdeněk (34 let) trpí od narození mentálním postižením – pásmo lehké mentální retardace. Žije v domácnosti se svými rodiči, kteří jsou v důchodovém věku, péči o syna již nezvládají, sami potřebují pomoc. Hledají způsoby, jak syna zabezpečit – říkají „až tu my jednou nebudeme“ (2).
 - c) Pan Karel pečuje o svou nemocnou manželku závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve st. 4. Rád by využil pomoc při zajištění péče o svou ženu, aby jej někdo vystřídal a také by si chtěl někam vyjet, odpočinout. O trvalé ústavní péči neuvažuje. (2).

Seznam použitých zkratek

B – babička

ČMPŘ – čistý měsíční příjem

ČR – Česká republika

D – dítě

DB – doplatek na bydlení

DD – dětský domov

DN – dlouhodobě nemocný

DPN – dočasná pracovní neschopnost

DVZ – denní vyměřovací základ

DZP – dlouhodobě zdravotně postižený

EM – existenční minimum

EU – Evropská unie

ID – invalidní důchod

K – koeficient

M – matka, muž

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MŠ – mateřská škola

NB – náklady na bydlení

NNB – normativní náklady na bydlení

O – otec

OP – odměna pěstouna

OSSZ – okresní správa sociálního zabezpečení

OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná

PB – příspěvek na bydlení

PD – přídavek na dítě

PnP – příspěvek na péči

PP – pěstounská péče

PPD – příspěvek při převzetí dítěte

PPM – peněžitá pomoc v mateřství

PŘ – příjem

PŘR – příjem rodiny

PŠD – povinná školní docházka
PÚP – příspěvek na úhradu potřeb dítěte
PvN – podpora v nezaměstnanosti
PŽb – příspěvek na živobytí
RD – rodičovská dovolená
RP – rodičovský příspěvek
SD – starobní důchod
SNNB – skutečné náklady na bydlení
SSP – státní sociální podpora
SŠ – střední škola
tr. – tohoto roku
ÚP – úřad práce
ÚSP – ústav sociální péče
VOŠ – vyšší odborná škola
VŠ – vysoká škola
VTOS – výkon trestu odnětí svobody
ZŠ – základní škola
Ž – žena
ŽM – životní minimum
ŽMD – životní minimum dítěte
ŽMR – životní minimum rodiny

Seznam použitých pramenů

Právní normy:

1. Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách
2. Vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením
3. Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi
4. Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením
5. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
6. Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře
7. Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu
8. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

Internetové zdroje:

1. WWW.MPSV.CZ
2. WWW.CSSZ.CZ